

Ο Επίσκοπος της Αγάπης

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Αφιέρωμα του Amen.gr στον μακαριστό πρώτο Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης κυρό Χρυσόστομο με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 24 ετών από την κοίμησή του

Επιμέλεια: Νίκος Παπαχρήστου, Αριστείδης Βικέτος

Συμπληρώθηκαν αυτές τις μέρες 24 χρόνια από τότε που αναχώρησε από την στρατευομένη για την θριαμβέβουσα Εκκλησία ένας εκλεκτός Ιεράρχης, ο οποίος με τη βιωτή και το έργο του λάμπρυνε την Εκκλησία της Ελλάδος.

Ήταν ο πρώτος Ποιμενάρχης της ενιαίας Μητρόπολης Νέας Σμύρνης (περιλαμβανόταν τότε και η σημερινή Μητρόπολη Γλυφάδας) Χρυσόστομος Βούλτσος.

Ο κυρός Χρυσόστομος κοιμήθηκε στις 17 Σεπτεμβρίου 1986 στο Λονδίνο κατά τη διάρκεια εγχειρήσεως στην καρδιά.

Στις 19 Σεπτεμβρίου η σορός του ήρθε από το Λονδίνο και εκτέθηκε σε λαϊκό

προσκύνημα. Για τέσσερις μέρες χιλιάδες άνθρωποι κάθε ηλικίας απέδωσαν το ύστατο χαίρε στον Ιεράρχη, που χαρακτηρίστηκε «Επίσκοπος της αγάπης» και «επίγειος άγγελος και ουράνιος άνθρωπος».

Ο αρχιμανδρίτης Βασίλειος Τζοβλάς, πρωτοσύγκελλος τότε της Μητρόπολης Νέας Σμύρνης, αποχαιρετώντας τον μακαριστό ποιμενάρχη, είχε τονίσει ότι ο Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος ήταν «οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυεύσπλαχνος», διότι «είχε σπλάχνα οικτηρμών».

Η εξόδιος ακολουθία ψάληκε το απόγευμα της 22ας Σεπτεμβρίου 1986 στον Μητροπολιτικό Ναό Αγίας Φωτεινής και ο ενταφιασμός έγινε στο Κοιμητήριο της Νέας Σμύρνης.

Με άφατη συγκίνηση ο τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Σεραφείμ στον επικήδειο λόγο του είχε τονίσει:

«Αγαπημένε Χρυσόστομε,

Τα προσόντα σου ήσαν αναρίθμητα. Η ταπεινοφροσύνη σου, η προσήνεια προς τον άνθρωπο, η βαθιά πίστη σου, το φιλακόλουθο που σε διέκρινε, ώστε να τελείς πολλές αγρυπνίες, πολλές ολονυκτίες, και προπαντός είχες τον θησαυρό της ψυχής σου, την ακένωτη αγάπη σου, ώστε να συμμετέχεις ολόθερμα και στη χαρά των συνανθρώπων σου, προ παντός όμως στον πόνο τους. Πολλές φορές αναλάμβανες και χρέη νοσοκόμου για να απαλύνεις τον πόνο των πασχόντων. ...Έπραξες και εργάστηκες κατά το θέλημα του Κυρίου. Αναπαύου εκ των κόπων σου. Είσαι μακάριος».

Το Amen.gr παρουσιάζει ένα λιτό αφιέρωμα στον Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης Χρυσόστομο. Είναι μια ελάχιστη τιμή στον Επίσκοπο, ο οποίος, ανάλωσε τη ζωή του στη διακονία του λαού του Θεού.

Ευχαριστούμε θερμά τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Ιερώνυμο, τους Σεβασμιωτάτους Αρχιερείς καθώς και όλους όσοι ανταποκρίθηκαν και έγραψαν μερικές σκέψεις για την προσωπικότητα, το έργο και τη διαδρομή του μακαριστού Μητροπολίτη Χρυσοστόμου.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμος γράφει για τον Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης Χρυσόστομο

“Θυμόμαστε τον πατριώτη Ιεράρχη, τον φιλόπονο ποιμένα...”

Έν Αθήναις, τη 17η Σεπτεμβρίου 2010

Αξιότιμον

κον Νικόλαον Παπαχρήστου
Εκκλησιαστικόν Συντάκτην
Πύλης Εκκλησιαστικών Ειδήσεων 'Αμήν'
Ενταύθα

Επί τη συμπληρώσει εικοσιτεσσάρων ετών από της κοιμήσεως του μακαριστού διατελέσαντος πρώτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης Χρυσοστόμου (Βούλτσου), ενθυμούμενοι τον πατριώτη ιεράρχη, τον φιλόπονο ποιμένα, τον φιλόκαλο και φιλοπρόοδο πνευματικό πατέρα, έχουμε μόνο λόγους καλών αναμνήσεων να ειπούμε.

Η προσωπική γνωριμία με τον μακαριστό έχει αφήσει ίχνη αγαθών εικόνων ενός λαοπρόβλητου και λαοτίμητου εν Χριστώ αδελφού ο οποίος έφυγε ενωρίς, αλλά άφησε ήδη απηρτισμένο ικανό έργο αγάπης και πλήρους δοσίματος κατά το πρότυπο του Χριστού και των Αποστόλων.

Το προσηνές, το απλούν, το ενθουσιώδες που τον διέκρινε αποτελούσαν χαρίσματα ιδιαίτερα και ζηλευτά. Ας έχει εις τους ουρανούς την μερίδα του μετά των αγίων.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
Ο Αθηνών Ιερώνυμος

Ο Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Συμεών για τον προκάτοχό του κυρό Χρυσόστομο

Η Πύλη Εκκλησιαστικών Ειδήσεων Amen.gr είχε την αγαθή έμπνευση να παρουσιάσει ένα μικρό αφιέρωμα στον μακαριστό προκάτοχό μου και πρώτο Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης Χρυσόστομο Βούλτσο με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 24 ετών από την εκδημία του.

Εκ παραδρομής η πληροφορία έφτασε σ' εμένα κυριολεκτικά στο «παρά πέντε». Γι' αυτό και συμμετέχω μ' ένα απόσπασμα από τον επιμνημόσυνο λόγο μου στο τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνό του (26 Οκτωβρίου 1986).

† Ο Νέας Σμύρνης ΣΥΜΕΩΝ

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«ΥΠΗΡΞΕ επίσκοπος του Θεού! Πόσο αγαπούσε ο μακαριστός Ιεράρχης τον σεμνό αλλά και καθαγιασμένο τούτον τίτλο! Εξέφραζε την πίστη του στις καθάριες βιβλικές πηγές. Την αντίληψη που είχε για το επισκοπικό αξίωμα και η οποία διαπότιζε το φρόνημα και τη συμπεριφορά του.

Η ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΤΟΥ ήταν εκκλησιαστική και η ευλάβειά του ανυπόκριτη. Όσοι τον είχαν γνωρίσει από το ξεκίνημα της ιερατικής του ζωής βεβαιώνουν για την αυταπάρνηση που τον διέκρινε και την αφοσίωση που είχε στο ιερατικό του χρέος. Δεν υπολόγιζε τον εαυτό του. Αδιαφορούσε και για την υγεία του. Δεν φοβόταν τον κόπο και την ταλαιπωρία. Του ήταν εντελώς ξένο και αποκρουστικό πράγμα η επιδίωξη προσωπικών ανέσεων ή ακόμη και θεμιτών απολαύσεων. Είχε εγκολπωθεί το πνεύμα της κακοπάθειας από τα νεανικά του χρόνια. Και δεν το αποχωρίστηκε ποτέ. Μέχρι την ώρα που έκλεισε τα μάτια του.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ να υπογραμμίσουμε με τον πιο ζωηρό τρόπο πως υπήρξε αφιλόργυρος και φτωχός σε όλη του τη ζωή και ότι πέθανε φτωχός. Η λάμψη του χρυσού όχι μόνο δεν αιχμαλώτισε ποτέ την καρδιά του αλλά και επέσυρε την περιφρόνησή του. Περιφρονούσε, δεν υπολόγιζε τα χρήματα —αρετή τόσο σπάνια στην υλιστική εποχή μας. Τα χέρια του ήταν πάντα ανοιχτά. Όμως, ποτέ για να πάρουν, αλλά πάντοτε για να προσφέρουν πλουσιοπάροχα σε όλους εκείνους που είχαν ανάγκη.

ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ και αδούλωτος μπροστά σε άρχοντες και αξιωματούχους είχε την τέχνη πολύ γρήγορα με την απλή και ανεπιτήδευτη συμπεριφορά του να κερδίζει την εμπιστοσύνη και να δημιουργεί κλίμα οικείο και φιλικό. Δεν φοβόταν ούτε και ντρεπόταν να προσφύγει ακόμη και στον όμορφο αστεϊσμό. Ήταν το κατ' εξοχήν δικό του ποιμαντικό όπλο. Κάτι που εξέφραζε την απλότητα της καρδιάς του και τον αυθορμητισμό του χαρακτήρα του.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ, έργο ιδιαίτερα επίμοχθο και λεπτό, έρχεται να αποκαλύψει συνήθως τον ψυχισμό και τον χαρακτήρα εκείνου που την ασκεί, σύμφωνα με την ευστοχότατη ρήση του σοφού της Αρχαίας Ελλάδος Πρίαντα. Και είναι αλήθεια ότι ο μακαριστός Επίσκοπός μας εδώ απέδειξε ένα πλούτο αρετών που στόλιζαν την προσωπικότητά του και πιστοποιούσαν την αρτιότητα του χαρακτήρα του.

ΕΜΕΙΝΕ, κατ' αρχάς, μέχρι το τέλος της ζωής του απλός και άτυφος. Δεν τον θάμπωσε η αίγλη του επισκοπικού αξιώματος και δεν τον μέθυσε η δύναμη της εξουσίας. Ιδιαίτερα στις σχέσεις του με τους ιερείς και τους συνεργάτες του. Υπήρξε ο πατέρας και ο αδελφός. Καταδεκτικός, προσηνής, ανοιχτός στον διάλογο. Αποστρεφόταν τη διαβολή, τη συκοφαντία, την κατάκριση. Είχε βαθύ το αίσθημα της δικαιοσύνης μέσα του. Ήταν αντικειμενικός και αμερόληπτος. Δεν έκανε διακρίσεις και μάλιστα δημόσια, αν και η οξυδέρκεια και η εκπλήσσοσα παρατηρητικότητα του του επέτρεπε πολύ εύκολα να ζυγίζει σωστά τα πρόσωπα και να εκτιμά αντικειμενικά τα γεγονότα.

Η ΒΑΘΙΑ ανθρωπογνωσία και η άγρυπνη παρακολούθηση της κοινωνικής

πραγματικότητας που είχε, τον βοηθούσαν να κατανοεί όλα τα προβλήματα των κληρικών του: προσωπικά, οικογενειακά, οικονομικά. Και η κατανόηση αυτή μεταφραζόταν σε μια στάση και συμπεριφορά που φανέρωνε τον πλούτο της καρδιάς του. Τη μεγάλη αγάπη του. Όλοι οι κληρικοί της Μητροπόλεώς μας έχουν κάτι να πουν για την πολλή και πολυποίκιλα εκδηλωμένη αγάπη του επισκόπου τους.

ΗΞΕΡΕ ακόμη ν' αναγνωρίζει και να τιμά τα χαρίσματα και τις ικανότητες των συνεργατών του —ένδειξη γνήσιας ταπεινοφροσύνης και γνώρισμα ανεπίφθονης ψυχής. Ομολογούσε δημόσια συχνά την προσφορά τους, αν αυτό συνέπιπτε να μην ήταν γνωστό.

ΕΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΑ, όμως, ο μητροπολίτης Χρυσόστομος υπήρξε άνθρωπος της αγάπης. Ο επίσκοπος της αγάπης. Ο επίσκοπος των αρρώστων. Ο επίσκοπος των νοσοκομείων. Ο επίσκοπος των φτωχών και των πονεμένων. Μακαριστέ Γέροντα• δεν θα σε ξαναδούμε ν' ανεβαίνεις, όλος ζωντάνια, τις σκάλες των νοσοκομείων. Να στέκεσαι σιωπηλός έξω από τα χειρουργεία. Δεν θα ξαναπάρεις τον δρόμο για το Λονδίνο, αχθοφόρος του ανθρώπινου πόνου, συμπαραστάτης στην ώρα της αγωνίας, παρήγορος άγγελος στο κρεβάτι της δοκιμασίας! Ο Θεός επέτρεψε να γευτείς και συ τον ίδιο πόνο και ν' αφήσεις την ύστατη πνοή σου πάνω σ' ένα κρεβάτι του πόνου!

ΑΥΤΗ ΥΠΗΡΞΕ η προσωπικότητα του μακαριστού Ιεράρχου. Το πνεύμα του, τα προτερήματά του, οι αρετές που τον στόλιζαν. Και η προσωπικότητά του σφράγισε ανεξίτηλα τη ζωή και το ποιμαντικό έργο της νεοσύστατης Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, της οποίας κατέστη πρώτος ποιμενάρχης το 1974. Δώδεκα χρόνια μόνο ποιμαντορίας του χάρισε ο καλός Θεός. Ωστόσο, υπήρξαν αρκετά για μια ακτινοβόλο και έντονη παρουσία της Εκκλησίας σε όλους τους τομείς εκκλησιαστικής δραστηριότητας».

Εις μνήμην Χρυσοστόμου αρχιερέως

Υπό Μητροπολίτου Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνατίου

Εικοσιτέσσερα χρόνια μας χωρίζουν από την ημέρα που έφυγε από τη ζωή αυτή ο μακαριστός πρώτος μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος Βούλτσος. Εικοσιτέσσερα χρόνια δεν είναι πολλά, μετρημένα με τον πήχη της αιωνιότητας, είναι όμως αρκετά για να καταμετρηθούν αυτά που άντεξαν στην απουσία και αντιστάθηκαν στη λησμονιά.

Ξεκινούσα τον ιερατικό μου στίβο, όταν εκείνος ήταν ήδη πέντε χρόνια σχεδόν —από το 1974- ο πατέρας και ποιμένας στην νεοσυσταθείσα Μητρόπολη της Νέας

Σμύρνης. Οι συμβολισμοί και οι συσχετισμοί ήταν αναπόφευκτοι και καταλυτικοί: Χρυσόστομος ο τελευταίος επίσκοπος της Σμύρνης, Χρυσόστομος ο πρώτος επίσκοπος Νέας Σμύρνης. Στενός του συγγενής ήταν ο τελευταίος Έλληνας της συνοδείας του Εθνομάρτυρα που τον είδε ζωντανό, λίγο πριν την σφαγή του. Ένας λαός, με νωπές τις μνήμες της μόλις προ πενήντα χρόνια καταστροφής, υποδεχόταν ένα ηγέτη με πολλή συγκίνηση και με ακόμη περισσότερες προσδοκίες, όχι πλέον εθνικές, αλλά περισσότερο ποιμαντικές και πνευματικές. Σε περίοδο, που η ελληνική κοινωνία έβγαινε πάλι από μία καταστροφή, μπροστά σε νέες προκλήσεις και ανάγκες, ο μακαριστός Χρυσόστομος αποτέλεσε σπάνια περίπτωση όχι μόνον δικαίωσης υψηλών προσδοκιών, αλλά πανθομολογούμενης υπέρβασής τους.

Δεν υπάρχει τίποτε ευκολότερο, από το να αρχίσω να παραθέτω δραστηριότητες, έργα, θεσμούς και δομές που καθιέρωσε και ανέπτυξε στα δώδεκα χρόνια που κράτησε η επισκοπική διαδρομή του. Αυτό όμως που του χαρίζει μια ξεχωριστή θέση στη μνήμη και στην καρδιά όσων τον γνώρισαν, είναι τα αθέατα, τα καθημερινά, τα ασήμαντα, τα προσωπικά, που σαν μικρές βελονιές κέντησαν έναν υπέροχο καμβά διακριτικότητας, προσωπικής έννοιας και παρουσίας, χιούμορ, απλότητας, αφιλοχρηματίας, αυταπάρνησης μέχρι φθοράς της προσωπικής του υγείας(πέθανε στο Λονδίνο, σε απρογραμμάτιστη εξέταση της ήδη βεβαρυμμένης καρδιάς του, συνοδεύοντας ασθενείς από την Ελλάδα), ταύτισης με τον έσχατο, απόστασης από την φθορά της εξουσίας, υπομονής στις μικρότητες των ανθρώπων, πυγμής και οργανωτικότητας απέναντι σε αοριστολογίες και αναβολές.

Σε συζητήσεις, απολογισμούς, μνήμες, τελετές, κείμενα και σε κάθε είδους περίσταση, συναντώ ακόμη απρόσμενα τον μακαριστό Χρυσόστομο στην μνήμη των ανθρώπων, συνοδευόμενο από συγκίνηση, από γλυκιά νοσταλγία και πάντα μα πάντα από την προσφώνηση «πατέρα». Ούτε τίτλοι, ούτε προσφωνήσεις, ούτε αξιώματα κατάφεραν να εκτοπίσουν από τον αυθόρμητο λόγο όσων τον γνώρισαν τον «πατέρα Χρυσόστομο».

Το θέμα όμως δεν είναι μόνο προσωπικό. Η χρονική απόσταση από τη ν κοίμησή του μας επιτρέπει να τον χαρακτηρίσουμε πλέον ως προφητική μορφή. Και δεν αναφέρομαι στα χαρακτηριστικά (χολιγουντιανής συνήθως έμπνευσης) που συνοδεύουν τον όρο. Αναζητώ την ουσία του προσδιορισμού, δηλαδή την ικανότητα αποστασιοποίησης από τις πρακτικές του κόσμου, παρά την αυτονόητη ένταξη σ' αυτόν, αλλά και της κριτικής του κόσμου, όχι τόσο μέσω πύρινων κηρυγμάτων αλλά έμπρακτης ανατροπής των δεδομένων και των αυτονόητων. Ο πατήρ Χρυσόστομος, όπως κι εγώ αυθόρμητα τον αποκαλώ, κράτησε ζωντανό το όραμα μιας εκκλησίας, που με την πρακτική της αμφισβητεί χωρίς μεγαλοστομίες

τα στερεότυπα της εξουσίας, πρώτα της εκκλησιαστικής και κατόπιν της κοσμικής, διεισδύοντας σε χώρους και κοινωνικές ομάδες φαινομενικά στεγανούς, με εργαλείο την απλότητα και την έμπρακτη χωρίς διακρίσεις αγάπη. Την ώρα που έκρυβε το εγκόλπιό του στους θαλάμους των νοσοκομείων που ξημεροβραδιαζότανε, την ώρα που τράβαγε το χέρι, όταν του ζητούσαν ευχή, την ώρα που δεν επέτρεπε στους διακόνους να τον «ντύσουν» πριν την ακολουθία, πότιζε τους σπόρους της ελπίδας για άλλου είδους και άλλης ποιότητας ανθρώπινες σχέσεις. Και ενώ τα χέρια του λειτουργούσαν με απίστευτους ρυθμούς αγαπητικής δραστηριότητας, τα πόδια του πάταγαν γερά στα πιο στέρεα, τα πιο λυτρωτικά, τα πιο πολύτιμα εδάφη της παράδοσής μας.

Ο άνθρωπος αυτός, υπό την όποια ιδιότητά του (ομαδάρχης σε κατασκηνώσεις, διάκονος, Διευθυντής του οικοτροφείου της Αποστολικής Διακονίας, επίσκοπός Δωδώνης, Πρόεδρος των Ορθοδόξων Χριστιανικών Ενώσεων, Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης), έδωσε στον όρο «ποιμαντική» την πιο υψηλή, την πιο πνευματική, την πιο ορθόδοξη διάστασή της. Διστάζω να καταθέσω επαίνους και γεγονότα, με την απόλυτη βεβαιότητα πως θα προσέκρουα στη συνειδητή και συστηματική ροπή του προς την αφάνεια. Πιστεύω όμως πως θα δεχόταν τουλάχιστον την διαπίστωση, πως επέτρεψε στην χάρη του Θεού να φανερώσει μέσα από το ήθος και τη βιωτή του τις πιο λυτρωτικές πτυχές της διδασκαλίας του Χριστού και να δημιουργήσει τη βεβαιότητα σε όλους εμάς, που δεχτήκαμε το λυτρωτικό άγγιγμα της Εκκλησίας μας, αλλά και βάσιμες υποψίες σε αρνητές της πίστης, που γνώρισε (ορισμένοι εξ αυτών τον συνόδευσαν δακρυσμένοι στην τελευταία του κατοικία) πως ο εγωισμός, η μιζέρια και ο θάνατος μαραίνονται αδύναμοι μπροστά στην βιωμένη χριστιανική πίστη και την αληθινή ταπεινοφροσύνη.

Χρυσοστόμου αρχιερέως, αιωνία η μνήμη στην καρδιά και στις πράξεις, όσων τον γνώρισαν, τον αγάπησαν και βάλθηκαν τον μιμηθούμε.

Ο αοίδιμος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος - Ενσαρκωτής της κατά Χριστόν Ιερωσύνης

του Ευστάθιου Γιαννή, δρ . Θεολογίας

Όταν στις αρχές της δεκαετίας του '50 μαθητής στο Γυμνάσιο της Άρτας, συνάντησα για πρώτη φορά το νεαρό διάκονο π. Χρυσόστομο Βούλτσο, στο εντευκτήριο του Αγ. Ιωάννου να παίζει πινγκ-πονγκ, με ανασκουμπωμένο το αντερί στη ζώνη του και με μια απίστευτη ζωντάνια, δύσκολα θα μπορούσα να φαντασθώ ότι μετά από πενήντα και πλέον χρόνια, σήμερα εδώ, θα είχα την τιμή και την ευλογία να είμαι ομιλητής στη σεμνή αυτή Σύναξη μνήμης του αοιδίμου Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης Χρυσοστόμου. Και οφείλω να πω, ότι αισθάνομαι όχι μόνο την τιμή και την ευλογία, αλλά παράλληλα νιώθω να βαραίνει, «ωσεί φορτίον

βαρύ», στους ασθενείς μου ώμους, η ευθύνη να αρθρώσω λόγον για έναν Ιεράρχη, ο οποίος, όπως θα έλεγε ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ήταν «μικρός το φαινόμενον αλλά μέγας το κρυπτόμενον». Να αρθρώσω λόγον για τον μακαριστό Χρυσόστομο Βούλτσο, που θα τολμούσα να θεωρώ Γέροντά μου, αφού αυτός με γαλούχησε πνευματικά στα νεανικά μου χρόνια, αυτός με συνόδευσε το '55 στο αεροδρόμιο του Ελληνικού για να μεταβώ στη Χάλκη να σπουδάσω Θεολογία, και αυτός με στήριξε στα φοιτητικά μου χρόνια στην Πόλη και αργότερα στη Λουβαίν και τη Τυβίγγη με γράμματα πατρικά. Τολμώ λοιπόν μετά δέους να αρθρώσω λόγον ενώπιον της παρούσης εκλεκτής ομηγύρεως, επ' ελπίδι ότι η φωνή μου δεν θα ηχήσει παράφωνη, μετά μάλιστα το «μέλος εναρμόνιον θεολογίας», που ακούσαμε από την εξαίρετη χορωδία των «Μαϊστόρων» του κ. Χαλδαιάκη.

Όπως αντιλαμβάνεσθε, φορτισμένος τούτη την ώρα συναισθηματικά, ενδέχεται να εξωραίσω υπέρμετρα τον τιμώμενο σήμερα μακαριστό Ιεράρχη. Πιθανόν όμως να μη δυνηθώ, από ανικανότητα και ανεπάρκεια, να αποκαλύψω κρυφές πτυχές του πνευματικού του αναστήματος και γόνιμες πλευρές του πολυσχιδούς έργου του. Όμως, θαρρώ, σε τελευταία ανάλυση αμελητέα θα είναι η ζημιά. Γιατί, καθώς λέει ο Όσκαρ Ουάιλντ, «άλλο είναι νάσαι μικρός στα μάτια των ανθρώπων, κι άλλο μικρός στα μάτια του Θεού».

Πέρασαν είκοσι χρόνια από την εκδημία του αοιδίμου Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης Χρυσοστόμου. Και σήμερα, τελώντας αυτή τη Σύναξη μνήμης και τιμής του προσώπου και του έργου του, μπορούμε μετά βεβαιότητας να πούμε: «και το όνομα αυτού ζη ... και τον έπαινον αυτού εξαγγέλλει η Εκκλησία». Έπαινον, δηλαδή αίνον και δόξαν και εγκώμιον – σύντρια παραπέμπουν σε ατμόσφαιρα χαράς και ευχαριστίας. Ευχαριστίας, πρώτιστα προς τον Πανοικτίρμονα Θεό, που μας αξίωσε να διασταυρώσουμε τα βήματά μας με τα βήματα του Χρυσοστόμου, και να αντλήσουμε απ' τη φωτεινή ζωή του φως, κι ελπίδα και δύναμη. Αλλά και χαράς, που ευτυχήσαμε οι πολλοί, να τον έχουμε ποιμένα μας και Γέροντά μας, και να του χρωστάμε τα λίγα έστω που καταφέραμε να καρπωθούμε απ' τον δικό του μεστό λόγο και τη δική του πλήθουσα βιωτή.

Συναντηθήκαμε, λοιπόν, σήμερα εδώ, «πας ο λαός» όχι «του κλαύσαι αυτόν», αλλά του «τιμήσαι αυτόν». Διότι, πράγματι, υπήρξε άξιος πάσης τιμής ο αείμνηστος Χρυσόστομος. Και έχω την αίσθηση ότι η προσφορότερη και πλέον αρμόζουσα τιμή και μνήμη για κείνον, θα ήταν το αντλήσαι εκ της πολύχυμης αυτού ζωής διδάγματα βίου, που θα φωτίζουν με «φως ιλαρόν αγίας δόξης» τα βήματα του καθενός μας. Τηρουμένων, πιστεύω, των αναλογιών ισχύει και εδώ η ρήση του Μ. Βασιλείου: «μνήμη μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος».

Όταν όμως μιλάει κανείς για φως και δόξα Θεού, σίγουρα ο λόγος δεν μπορεί να

έχει χαρακτήρα θρηνητικό. Δεν μπορεί παρά να είναι λόγος πανηγυρικός – δοξαστικός. Και η προκείμενη Σύναξή μας δεν μπορεί παρά να αποτελεί πανήγυριν και εορτήν και αίνον φωτοβριθή – αντανάκλαση του αναστάσιμου εκείνου «νυν πάντα πεπλήρωται φωτός!». Διότι το φως ακριβώς και η χαρά της πανηγύρεως χαρακτήριζε τη ζωή του τιμώμενου σήμερα Ιεράρχου. «Ήλιος εν τω κόσμω τούτω έκαστος αρχιερεύς εν τη κατά μέρος Εκκλησία», λέει ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων. Και ο Χρυσόστομος ήταν, όντως, ήλιος και φως για την Εκκλησία – ιδιαίτερα της Ν. Σμύρνης. Και εκεί, στα σκηνώματα του Κυρίου, όπου διατρίβει, αυτό το αναστάσιμο φως προσεύχεται αδιαλείπτως να μπολιάζει και το τελευταίο κύτταρο της ύπαρξής μας. Σε καλές και σε δύσκολες ώρες· σε χαρές και σε λύπες· σε γάμους εν Κανά και σε Γολγοθάδες...

Οι περισσότεροι, αν όχι όλοι μας γνωρίζουμε κάτω από ποιες συνθήκες έφυγε, νωρίς και αδόκητα, από «την μένουσαν πόλιν» ο μακαριστός Χρυσόστομος. Και πως θα μπορούσε ασφαλώς να προσφέρει πολλά ακόμη, δίπλα σε όσα προσέφερε, στο ναό του Θεού. Όμως «Θεός ο τα ημέτερα οικονομών, ο τας των χρόνων οροθεσίας· εκάστω νομοθετών, ο αγαγών εις την ζωήν ταύτην, αυτός και μετέστησεν». Τα λόγια αυτά του Μ. Βασιλείου μας παρηγορούν. Και πιο πολύ μας παρηγορεί και μας στηρίζει η ελπίδα μας – θα πω καλύτερα η πίστη μας – ότι ο αιδίδιμος Χρυσόστομος βρίσκεται κοντά σ' Εκείνον. «Θεώ γαρ ζώσι πάντες κατά Θεόν ζήσαντες», μας διαβεβαιώνει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος. Και ο Αββάς Ισαάκ ο Σύρος συμπληρώνει: «Και ότε φθάσομεν την αγάπην, εφθάσαμεν εις τον Θεόν».

Ο μακαριστός Χρυσόστομος, πιστεύω ακράδαντα, έφθασε στο Θεό, επειδή ακριβώς έφθασε την Αγάπη. Και αυτός είναι ο λόγος που η σημερινή μας σύναξη, όπως προείπα, δεν μπορεί να έχει χαρακτήρα θρηνητικό, αλλά είναι ώρα δοξαστική και ώρα ευφρόσυνη. Γιατί γνωρίσαμε την πίστη του και την εν αγάπη προσφορά του και την εις τον Θεόν ελπίδα του. Γνωρίσαμε ότι η διάρθρωση τού είναι του, η ύπαρξή του, ήταν ύπαρξη εν Χριστώ – εικόνα του κτίσαντος αυτόν. Γι' αυτό και πιστεύω ότι την επί γης αγάπη που πρόσφερε αφειδώλευτα, την απολαμβάνει τώρα στους ουρανούς εκατονταπλασίονα. «Η γαρ ζωή της άνω φύσεως αγάπη εστί», κατά τον φιλόσοφο της Εκκλησίας Γρηγόριο Νύσσης.

«Θεώ γαρ ζώσι πάντες οι κατά Θεόν ζήσαντες», ακούσαμε πριν λίγο να μας λέει ο θεολόγος Γρηγόριος. Τι σημαίνει όμως να ζεις κατά Θεόν και εν Θεώ ιδιαίτερα όταν φέρεις την ύψιστη τιμή και εν ταυτώ το βαρύ φορτίο της ιεροσύνης – και μάλιστα στον επισκοπικό βαθμό;

Η ζωή του αιδίδιμου Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης Χρυσόστομου μας δίνει, θαρρώ, σαφή την απάντηση. Την οποία και θα προσπαθήσω εν συνόψει να σκιαγραφήσω,

ώστε να φανεί πώς ο μακαριστός Ιεράρχης ενσάρκωσε στη ζωή του – «κατά το μέτρον της δωρεάς του Χριστού» – τη χάρη της ιεροσύνης και τη διακονία του επισκοπικού αξιώματος.

«Ακανθώδης βάτος» είναι το επισκοπικό αξίωμα, μας λέει ο Άγιος Γρηγόριος ο Διάλογος. Και ο Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης συμπληρώνει: «Έργον το πράγμα, ουκ άνεσις. Φροντίς ου τρυφή· λειτουργία υπεύθυνος, πατρική κηδεμονία, ουκ αλογοθέλητος εξουσία». Επιτρέψτε μου, αγαπητοί φίλοι, να αναλύσουμε σύντομα αυτό τον ορισμό, εν αναφορά πάντα προς το πρόσωπο του μακαριστού Ιεράρχου.

Πρώτον, λοιπόν, «ακανθώδης βάτος» το αξίωμα του επισκόπου. Η πατερική Γραμματεία βρίθει από αναφορές στο επισκοπικό αξίωμα, ως πλήρες ακανθών και τριβόλων και ποικίλων σκοπέλων. Και όσοι ενσυνειδήτως και ευσυνειδήτως ασκούν το υψηλό αυτό λειτούργημα, γνωρίζουν κάλλιστα τι φορτίο δυσβάστακτο φέρουν στους ώμους τους· που μόνο η χάρη του Θεού και διά πολλών δακρύων και εν προσευχή πολλή μπορεί να γίνει εν Χριστώ ελαφρύ.

Πώς θα μπορούσε άλλωστε να είναι διαφορετικά, αν αναλογιστεί κανείς πόσους τομείς της διοίκησης της Εκκλησίας και πόσες πλευρές της λειτουργικής της ζωής και πόσες πτυχές της ζωής του ποιμνίου του καλείται να καλύψει ο καλός ποιμήν;

«Έργον το πράγμα, ουκ άνεσις», τονίζει ο Άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης. Έργον, όχι πάρεργον· που ασκούμενο θεοφιλώς και φιλανθρωπώς, απαιτεί εργώδεις και ανύστακτες προσπάθειες, ώστε πραγματικά ο φορέας του να πρέπει να λησμονήσει πάσαν άνεσιν.

Ο μακαριστός Χρυσόστομος, από τα πρώτα χρόνια της ιεροσύνης του ως διάκονος στην Άρτα, μέχρι τα τελευταία ως επίσκοπος Ν. Σμύρνης, βίωσε την ιερατική του κλίση ως υπεύθυνο έργο, που δεν του άφηνε περιθώρια ανέσεων. Νεαρός ιεροκήρυκας στην Άρτα, όργωνε κυριολεκτικά τα ορεινά χωριά της, το καλοκαίρι συνήθως κάτω απ' τον καυτερό ήλιο πεζή, λειτουργώντας, κηρύττοντας, νουθετώντας και στηρίζοντας ποικιλοτρόπως τους χωρικούς. Του είχαν δώσει το παρωνύμιο «ο παπάς που τρέχει». Θυμάμαι μια φορά σε μια τέτοια εξόρμηση που με είχε πάρει μαζί του, το αντερί του έσταζε στη κυριολεξία από ιδρώτα. Στη Μητρόπολη, ήταν το δεξί χέρι του Άρτης Σεραφείμ (μετέπειτα Ιωαννίνων και τελικά Αρχιεπισκόπου) καλύπτοντας απ' τη Διοίκηση και τη λειτουργική ζωή και το κήρυγμα, μέχρι τα Κατηχητικά, και τους Κύκλους Γραφής, και τις Κατασκηνώσεις, και κυρίως το μαθητικό Οικοτροφείο της Φανερωμένης, για τη στήριξη του οποίου έδινε κι απ' τον προσωπικό του μισθό. Πόσες φορές, όπως μου είχε διηγηθεί, δεν είχαν για την άλλη μέρα το φαγητό των παιδιών, κι η Παναγία η Φανερωμένη –

μεγάλη η χάρη της – φώτιζε κάποιον Αρτινό να στείλει ένα τσουβάλι όσπρια ή ρύζι ή πατάτες την τελευταία στιγμή.

Και παράλληλα με όλα τα παραπάνω, επισκέψεις στο Νοσοκομείο, σε αναξιοπαθούντες και ασθενείς κατ' οίκον στήριξη οικογενειών, νουθεσία νέων ... Πού περιθώρια λοιπόν, για την πολυτέλεια της άνεσης; Κάτι, που όσο ξέρω, συνέχισε κι αργότερα ως επίσκοπος Δωδώνης στα Γιαννένα και μετέπειτα ως Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης. Για την οποία Ν. Σμύρνη, έδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία και συμπάθεια από την πρώτη μέρα της εδώ εκλογής του.

Ήταν, άλλωστε, βαθύς πόθος του να διακονήσει τον πόθο των απανταχού Σμυρναίων για την ίδρυση Μητροπόλεως Ν.Σμύρνης, όπως το τόνισε και ο ίδιος στον ενθρονιστήριο λόγο του: «Της διακονίας μου ταύτης, είπε, φορέυς ο ασίγαστος πόθος και νόστος ... του τιμίου και μαρτυρικού ελληνικού στοιχείου, του εκ της Ιωνίας γης έλκοντος την καταβολήν και καταγωγήν».

Ας μην ξεχνάμε εξάλλου, ότι «στις φλέβες του», όπως έγραψε ο μακαρίτης Ιωαν. Χατζηφώτης, «έρρεε ηρωϊκό – ελληνικό Ιωνικό – Σμυρναϊκό αίμα. Ο πατέρας του (ο συμπαθέστατος κύριος Θωμάς) θύμα της Μικρασιατικής τραγωδίας και ιδιαίτερος του Εθνομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης, του είχε μεταδώσει τους πόνους, τους καημούς και τις θυσίες των αλυτρώτων πατρίδων της ελληνικοτάτης Μ. Ασίας». Δεν μπορούσε, λοιπόν, ο Ν. Σμύρνης Χρυσόστομος να δώσει «ύπνον τοις κροτάφοις του και βλεφάροις του νυσταγμόν», ως ποιμένας της θεοσώστου αυτής Μητροπόλεως.

Το δεύτερο στοιχείο, το οποίο επισημαίνει ο Άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης, ως συνέχεια του πρώτου, είναι ότι το επισκοπικό αξίωμα οφείλει να είναι «φροντίς ου τρυφή». Ανύστακτη μέριμνα του ποιμένος για τα πολλαπλά προβλήματα της επισκοπής του και τις ποικίλες ανάγκες του ποιμνίου του. Μακριά από τρυφηλότητα βίου και χλιδή.

Απ' όσα ήδη προηγουμένως ανέφερα για τον αοίδιμο Μητροπολίτη Ν. Σμύρνης Χρυσόστομο, φάνηκε καθαρά, νομίζω, ότι ολόκληρη η ιερατική του διακονία υπήρξε υπεύθυνη καθημερινή φροντίδα και έγνοια για τα σπουδαία και σοβαρά, αλλά και για τα πλέον μικρά και δεύτερα στα κοινά μάτια. Και ότι μόνο ως τρυφή δεν εξέλαβε ποτέ το επισκοπικό αξίωμα ο μακαριστός Ιεράρχης.

Είναι άλλωστε γνωστή η λιτότητα που χαρακτήριζε τη ζωή του, από τα πρώτα χρόνια της ιερατικής του διακονίας. Πολλές φορές, θυμάμαι στην Άρτα, είχε στις τσέπες του ζωστικού του στραγάλια, με τα οποία μπορούσε να περάσει ολόκληρη τη μέρα. Και πολλοί από μας γνωρίζουμε, ότι ενώ ήταν ανοιχτό μυαλό, χωρίς

παρωπίδες, και εξαιρετικά σύγχρονος κατά πάντα, ταυτόχρονα ήταν εραστής της μοναστικής ζωής και του ασκητικού βίου.

Δεν μπορώ να ξεχάσω μια μοναστική εμπειρία κοντά του, που σφράγισε τη ζωή μου. Ήταν καλοκαίρι του 1960, αν δε με ξεγελά η μνήμη. Μια μικρή ομάδα τεσσάρων σπουδαστών με επί κεφαλής τον ίδιο, είχαμε αποσυρθεί σ' ένα κλειστό από χρόνια μοναστηράκι στους Μελάτες της ορεινής Άρτας. Ζωή μοναστηριακή με τις γνωστές καθημερινές ακολουθίες στο Ναό, τις εξορμήσεις στα κοντινά χωριά πάντα με τα πόδια («ο παπάς που τρέχει», όπως σας είπα τον έλεγαν οι χωρικοί), και τα βράδια, μετά το Απόδειπνο στο ημίφως των κεριών του Ναού, ατέλειωτες πνευματικές συζητήσεις στη μικρή βεράντα του μοναστηριού, κάτω απ' το μελιχρό φως των άστρων και συντροφιά τ' αξιμέρωτα τριζόνια. Τις μέρες εκείνες ένιωθα τον π. Χρυσόστομο να μεταμορφώνεται εσχατολογικά. Να ζει σχεδόν εν αναμονή των Εσχάτων ή σωστότερα, να ζει αυτή την αναμονή ως παραμονή ... Ευλογημένες μέρες και πλουτισμός αρίφνητος της φτωχής ζωής μου! Όπως ευλογημένες ήταν και οι αντίστοιχες μέρες που ζήσαμε λίγα χρόνια αργότερα στο μοναστηράκι της Αγίας Παρασκευής στη χαράδρα του Βίκου, όπου, ως ιεροκήρυκας Ιωαννίνων πλέον, μας είχε καλέσει, μια μικρή ομάδα από την Άρτα και μια αντίστοιχη απ' τα Γιάννενα, να περάσουμε μια βδομάδα εν ασκήσει και κατανύξει. Κάποιοι και κάποιες στο ακροατήριο έζησαν μαζί μου αυτές τις στιγμές και θ' αναπολούν – είμαι σίγουρος – με βαθιά συγκίνηση, όπως κι εγώ, τις ευλογημένες μέρες της μικρής εκείνης μεγάλης εβδομάδας ...

Όσο για το φιλακόλουθο του μακαριστού Ιεράρχου, είναι γνωστό σε όσους τον έχουν ζήσει, είτε στα χρόνια της Άρτας, είτε μετέπειτα στα Γιάννενα, είτε τέλος εδώ στην Αθήνα και στη Μητρόπολη Ν. Σμύρνης. Γνώριζε ο μακαριστός ότι όλα εκπορεύονται από τη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, που είναι πηγή χαρισμάτων, γι' αυτό και δεν έπαυσε να είναι διά βίου φιλακόλουθος λευίτης του Θεού και μυσταγωγός των πιστών στον πλούτο της θείας Λατρείας. Προσωπικά αλησμόνητες θα μου μείνουν οι Παρακλήσεις και τα κηρύγματα κάθε Τετάρτη βράδυ στο ναό της Αγίας Θεοδώρας, της Βασιλίσσης και πολιούχου Άρτης. Αγαπημένο έργο του Χρυσοστόμου το θ. κήρυγμα. Και ο λόγος του, θυμάμαι, ήταν πάντα δυνατός, φλογερός, προσγειωμένος στην πραγματικότητα – την καθημερινότητα, και γι' αυτό πειστικός. Γόνιμα, όντως, χρόνια!

Όμως, δεν θα ήθελα να κλείσω την παράγραφο αυτή χωρίς να φέρω στο φως και μια πλευρά του μακαριστού Ιεράρχου, που μένει εν πολλοίς στη σκιά. Θεωρούσαν συνήθως το Χρυσόστομο άνθρωπο μάλλον πρακτικό – και ήταν – χωρίς ιδιαίτερη κλίση για τη μελέτη και την υψηλή θεολογία. Είναι όμως λάθος εκτίμηση. Θυμάμαι μια βραδιά στο μοναστήρι στους Μελάτες, που ανέφερα προηγουμένως, μετά το

Απόδειπνο, καθισμένοι με τον μακαριστό Γέροντα στη μικρή αυλή, ανοίξαμε συζήτηση για την πνευματική ζωή και την κατά Θεόν ύπαρξη. Ο Γέροντας τόνιζε με έμφαση ότι ο Θεός, κατά τους Πατέρες, είναι αμήχανον κάλλος και απρόσιτον φως. Οι δε ενέργειές του είναι ενέργειες φωστικές και καλλοποιές: ενέργειες δηλαδή οι οποίες φαιδρύνουν, λαμπρύνουν και καλλύνουν τα πάντα τα ανακαινίζουν και τα θέτουν σε μια πορεία άπαυστης φωτοχυσίας και ακατάληκτου κάλλους. Και αυτό που ονομάζουμε πορεία προς το «καθ' ομοίωσιν» και εν Χριστώ μεταμόρφωση του ανθρώπου είναι τελικά μετοχή στο φως και στην ομορφιά του Θεού. Μην ξεχνάτε, μας έλεγε, αυτό που λέει ο Ντοστογιέφκν, ότι «η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο». Ή αυτό που λέει ο δικός μας ο Σεφέρης, ότι «κατά βάθος είμαστε φωτός»! Έτσι, μέσα στη σιωπή της νύχτας καλληνοχτίσαμε αλλήλους, φιλήσαμε χέρι κι αποσυρθήκαμε εν τοις κελλίοις, συντροφευμένοι με τη μνήμη του φωτός ...

Και συνεχίζει ο Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης «Λειτουργία υπεύθυνος» το επισκοπικό αξίωμα. Όπως ακριβώς το άσκησε καθ' όλη τη διάρκεια της επισκοπικής του διακονίας ο μακαριστός Ιεράρχης. Με πλήρη συνείδηση ότι θα δώσει λόγο «εν εκείνη τη ημέρα» για ό,τι έπραξε ή παρέλειψε να πράξει. Για το ορφανό και τη χήρα. Για τον ασθενή και τον εν φυλακή, για τη χειμαζόμενη νεότητα και τα ανήμπορα γηρατειά, για τον καθηλωμένο στο αναπηρικό καροτσάκι. Για το τελευταίο αυτό επιτρέψτε μου να καταθέσω μια ακόμη προσωπική εμπειρία: Ήταν η εποχή που ο αοίδιμος Χρυσόστομος διηύθυνε το Θεολογικό Οικοτροφείο της Αποστολικής Διακονίας, γύρω στα 1966, απόγευμα Σαββάτου, όταν με πήρε μαζί του κάπου στην Καλλιθέα ή στις Τζιτζιφιές - δεν θυμάμαι καλά - σε μια μικρή αυλή μ' ένα χαμόσπιτο, που στέγαζε μια άρρωστη μάνα μ' ένα ανάπηρο αγόρι, γύρω στα τριάντα, πάνω στο αναπηρικό του καρότσι. Ο Χρυσόστομος θα πρέπει να πήγαινε συχνά εκεί, γιατί μπήκε χωρίς σχεδόν να χτυπήσει, τραγουδώντας, με τον τρόπο που συνήθιζε, κάποιο τραγούδι των χριστιανικών ομάδων. Οι δύο ένοικοι δε φάνηκαν να ξαφνιάζονται. Και ο Χρυσόστομος, αφού αγκάλιασε το ανάπηρο παιδί και άφησε τη σακούλα με τα πράγματα που κουβαλούσε, έβγαλε το ράσο του, ανασκούμπωσε το αντερί του και στρώθηκε στη δουλειά, μουρμουρίζοντας πάντα ένα τραγούδι ή κάποιο τροπάρι, και γνέφοντάς μου κάθε φορά που ήθελε βοήθεια. Σε μια περίπου ώρα είχε πλύνει το αγόρι, είχε καθαρίσει το μικρό δωμάτιο, είχε ανατρέψει την πεισαθάνατη ατμόσφαιρα. Μια τρυφερότητα ανέβλυζε τώρα στο χώρο τόσο μεστή κι αληθινή, που η ανυπαρξία μεταμορφώθηκε σε ροδαλή ζωή, και το μάργωμα του θανάτου έγινε φως Αναστάσεως!

Ο μακαριστός Ιεράρχης ζούσε πράγματι την παρουσία του άλλου ως παρουσία Θεού, γιατί έβλεπε στο πρόσωπό του κάθε πλησίον την εικόνα του Θεού, κατά το γνωστό πατρικό ρήμα «Είδες τον αδελφόν σου, είδες Κύριον τον Θεόν σου». Γι'

αυτό και ζώντας την ιεροσύνη του ως διαρκή διακονία, έβαζε τον εαυτό του στην άκρη και ζούσε για τον άλλο – τον οποιοδήποτε άλλο. Όπως στην περίπτωση του πολέμου της Κορέας, που πήρε εθελοντικά τη θέση ενός οικογενειάρχη και διακυνδύνευσε τη ζωή του στη μακρινή χώρα. Αυτό τελικά δεν είναι αγιότητα;

Τέλος, κατά τον Ισίδωρο τον Πηλουσιώτη, το επισκοπικό αξίωμα είναι «πατρική κηδεμονία, ουκ αλογοθέλητος εξουσία». Ο μακαριστός Χρυσόστομος γνώριζε πολύ καλά ότι ως Επίσκοπος είναι πρώτιστα πατέρας. Πατέρας που αγαπά μέχρις αυτοθυσίας. Πατέρας που νοιάζεται και μοχθεί «ψυχάς αρπάσαι κόσμου και δούναι Θεώ», όπως λέει ο Θεολόγος Γρηγόριος. Πατέρας και σύμβουλος και πνευματικός καθοδηγητής, που όμως, όταν χρειάζοταν, γινόταν και αυστηρός τιμητής. Η πατρική του γλώσσα και φωνή ήταν συνήθως «ωσεί αύρα λεπτή». Ενίοτε όμως γινόταν γλώσσα και φωνή βροντής πάντοτε όμως φωνή Κυρίου. Γιατί στο βάθος έβλεπε μονίμως τον εαυτό του ως Κυρηναίο του σταυρού όλων. Ως πατέρας και σύμβουλος πνευματικός γνώριζε επίσης τη γλώσσα της σιωπής. «Οι Σειρήνες, λέει, κάπου ο Κάφκα, έχουν ένα όπλο πιο φοβερό κι απ' το τραγούδι – τη σιωπή τους». Αυτό το όπλο της σιωπής ο μακαριστός Γέροντας ήξερε να το χρησιμοποιεί με έναν αριστοτεχνικό τρόπο. Και για να προσελκύσει και για να οδηγήσει σε μετάνοια και επιστροφή. Έχω προσωπική πείρα αυτού του όπλου, όταν σε μια κατασκήνωση στο Βουργαρέλι της Άρτας – τη σημερινή Δροσοπηγή – μια παρέα τεσσάρων το είχαμε σκάσει ένα πρωινό και αναβήκαμε στο βουνό χωρίς να ενημερώσουμε κανένα. Όταν, γύρω στο μεσημέρι, κατηφορίζαμε προς την κατασκήνωση, είδαμε, τους άλλους να τρέχουν προς το μέρος μας με φωνές. Ο δε Χρυσόστομος εσιώπα! Και εσιώπησε για ολόκληρη τη μέρα. Η σιωπή του, θυμάμαι, ήταν η πιο σκληρή τιμωρία και παράλληλα για μας η πιο βαθιά μεταμέλεια ...

Όσο για την επισκοπική εξουσία, ναι, ο μακαριστός Ιεράρχης γνώριζε να ασκεί εξουσία, όχι όμως «αλοθέλητον», παράλογη, αυταρχική, ετσιθελική, δεσποτική. Δεν λησμονούσε την προτροπή του Αποστόλου Πέτρου: «Ποιμάνετε το εν υμίν ποίμνιον του Θεού ... μη ως κατακυριεύοντες των κλήρων, αλλά τύποι ... του ποιμνίου». Το μαρτυρούν οι κληρικοί του και οι συνεργάτες του, που είχαν την ευλογία να υπηρετήσουν στην επισκοπή του. Βιώνοντας αυθεντικά και γνήσια το επισκοπικό του αξίωμα, ως διακονία προς το Χριστό και το χριστεπώνυμο πλήρωμα, δεν παρασυρόταν από την εφήμερη δόξα, δηλαδή την εφήμερη χοϊκότητα. Γνώριζε βαθιά μέσα του ότι «ουκ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν». Πώς θα μπορούσε, λοιπόν, να είναι επηρμένος, εξουσιαστικός, δεσποτικός; Έτσι η ποιμαντορική του ράβδος, περισσότερο από ράβδος εξουσίας και δύναμης, ήταν ράβδος ελέους και δικαιοσύνης, ράβδος ευθύτητος και παραμυθίας. Ράβδος, στην οποία στηριζόμενος, μπορούσε, ως ο Δαβίδ, να είναι «εν λαίουσι παίζων ως εν ερίφοις, και εν άρκτοις ως εν

προβάτων».

Σεβασμιώτατοι,

Αγαπητοί φίλοι,

Έφθασα στο τέλος της ομιλίας μου και όμως έχω την αίσθηση ότι δεν κατάφερα παρά κάποιες μόνο ψηφίδες της προσωπικότητας του μακαριστού Ιεράρχου να φέρω στο φως. Η ολοκληρωμένη εικόνα του προσώπου του παραμένει εν πολλοίς αθέατη.

Συνοψίζοντας, ωστόσο, Άγιε Ν. Σμύρνης, θα πω αυτό που με λιτότητα είπατε για τον αοίδιμο προπροκάτοχο σας ότι «υπήρξε Επίσκοπος του Θεού!». «Επίσκοπος της Αγάπης». Και επειδή, Σεβασμιότατε, ζήσατε από κοντά, για πολλά χρόνια, τον Ν. Σμύρνης Χρυσόστομο και τον περιγράψατε σε επιμνημόσυνο λόγο σας με τον καλύτερο, φρονώ, τρόπο, θα ήθελα αυτή σας η περιγραφή να ακουστεί ως σύνοψη, σήμερα, εδώ, στην τιμητική αυτή για τον μακαριστό Γέροντα εκδήλωση: «Υπήρξε Επίσκοπος του Θεού! Πόσο αγαπούσε ο μακαριστός Ιεράρχης τον σεμνό και καθαγιασμένο τούτον τίτλο! Εξέφραζε την πίστη του στις καθάριες βιβλικές πηγές. Την αντίληψη που είχε για το επισκοπικό αξίωμα και η οποία διαπότιζε το φρόνημα και τη συμπεριφορά του.

Η ευσέβειά του ήταν εκκλησιαστική και η ευλάβειά του ανυπόκριτη. Όσοι τον είχαν γνωρίσει από το ξεκίνημα της ιερατικής του ζωής βεβαιώνουν για την αυταπάρνηση που τον διέκρινε και την αφοσίωση που είχε στο ιερατικό του χρέος. Δεν υπολόγιζε τον εαυτό του. Αδιαφορούσε για την υγεία του. Δεν φοβόταν τον κόπο και την ταλαιπωρία. Του ήταν εντελώς ξένο και αποκρουστικό πράγμα η επιδίωξη προσωπικών ανέσεων ή ακόμη και θεμιτών απολαύσεων. Είχε εγκολπωθεί το πνεύμα της κακοπάθειας από τα νεανικά του χρόνια. Και δεν το αποχωρίστηκε ποτέ. ...Θα πρέπει να υπογραμμίσουμε με τον πιο ζωηρό τρόπο πως υπήρξε αφιλόργυρος και φτωχός σε όλη του τη ζωή και ότι πέθανε φτωχός ... Περιφρονούσε, δεν υπολόγιζε τα χρήματα – αρετή τόσο σπάνια στην υλιστική εποχή μας ... Αξιοπρεπής και αδούλωτος μπροστά σε άρχοντες και αξιωματούχους, είχε την τέχνη πολύ γρήγορα με την απλή και ανεπιτήδευτη συμπεριφορά του να κερδίζει την εμπιστοσύνη και να δημιουργεί κλίμα οικείο και φιλικό. Δεν φοβόταν ούτε και ντρεπόταν να προσφύγει ακόμη και στον όμορφο αστεϊσμό. Ήταν το κατ'εξοχήν δικό του ποιμαντικό όπλο. Κάτι που εξέφραζε την απλότητα της καρδιάς του και τον αυθορμητισμό τού χαρακτήρα του. Η διοίκηση, έργο ιδιαίτερα επίμοχθο και λεπτό, έρχεται να αποκαλύψει συνήθως τον ψυχισμό και τον χαρακτήρα εκείνου που την ασκεί, σύμφωνα με την ευστοχότατη ρήση του σοφού της αρχαίας Ελλάδος Πρίαντα. Και είναι αλήθεια ότι ο μακαριστός Επίσκοπός μας εδώ απέδειξε ένα πλούτο αρετών που στόλιζαν την προσωπικότητά του και πιστοποιούσαν την

αρτιότητα του χαρακτήρα του.

Έμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του απλός και άτυφος. Δεν τον θάμπωσε η αίγλη του επισκοπικού αξιώματος και δεν τον μέθυσε η δύναμη της εξουσίας. Ιδιαίτερα στις σχέσεις του με τους ιερείς και τους συνεργάτες του. Υπήρξε ο πατέρας και ο αδελφός. Καταδεκτικός, προσηνής, ανοιχτός στο διάλογο. Αποστρεφόταν τη διαβολή, τη σκοφαντία, την κατάκριση. Είχε βαθύ το αίσθημα της δικαιοσύνης μέσα του. Ήταν αντικειμενικός και αμερόληπτος ...

Η βαθιά ανθρωπογνωσία και η άγρυπνη παρακολούθηση της κοινωνικής πραγματικότητας που είχε, τον βοηθούσαν να κατανοεί όλα τα προβλήματα των κληρικών του: προσωπικά, οικογενειακά, οικονομικά. Και η κατανόηση αυτή μεταφραζόταν σε μια στάση και συμπεριφορά που φανέρωνε τον πλούτο της καρδιάς του... Επάνω απ' όλα όμως, ο μητροπολίτης Χρυσόστομος υπήρξε ο επίσκοπος της αγάπης. Ο επίσκοπος των αρρώστων. Ο επίσκοπος των νοσοκομείων. Ο επίσκοπος των φτωχών και των πονεμένων ...».

Αγαπητοί φίλοι,

Όπως ανέφερα στην αρχή, η σημερινή Σύναξη τιμής και μνήμης του αιδίου μητροπολίτου Ν. Σμύρνης Χρυσοστόμου μας θύμιζε τη ρήση του Μ. Βασιλείου: «Μνήμη μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος». Τηρουμένων λοιπόν των αναλογιών, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι ενθυμούμεθα και τιμούμε τον μακαριστό Ιεράρχη, όταν μιμούμεθα το πλήθος των αρετών του: οι ολιγόπιστοι, την ακλόνητη πίστη του. Οι υπερήφανοι τον ταπεινό. Οι ράθυμοι την επιμέλειά του. Οι φιλάργυροι τον αφιλόργυρο και φτωχό. Οι άδικοι τον δίκαιον. Οι ακρατείς τον εγκρατή και νηστευτή. Οι κατάλαλοι το ακατάλαλον και το επιεικές του. Οι στερούμενοι αγάπης, τον έχοντα πλούτο καλοσύνης και αγάπης.

Δεν ξέρω, Σεβασμιότατε Άγιε Ν. Σμύρνης, αν ανταποκρίθηκα ή όχι στην ευθύνη, που είχατε την καλοσύνη να μου αναθέσετε. Συγχωρέστε με – αλλά κι εσείς Άγιοι Αρχιερείς και λοιποί φίλοι – αν δεν κατάφερα να φιλοτεχνήσω την εικόνα που άξιζε ο τιμώμενος σήμερα Ιεράρχης. Αν, από αδυναμία και ανεπάρκειά μου τον παρουσίασα μικρότερο απ' ότι πράγματι ήταν. Με παρηγορεί, ωστόσο ο λόγος του Όσκαρ Ουάιλντ που ανέφερα στην αρχή: «Άλλο νάσαι μικρός στα μάτια των ανθρώπων, κι άλλο μικρός στα μάτια του Θεού»!

** Ομιλία που εκφωνήθηκε στην Εστία Νέας Σμύρνης στις 18 Σεπτεμβρίου 2006 κατά την εκδήλωση τιμής και μνήμης για τη συμπλήρωση είκοσι χρόνων από την εις Κύριον εκδημία του πρώτου Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης κυρού Χρυσοστόμου Βούλτσου, που οργανώθηκε από την Ιερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης σε συνεργασία με την Εστία.*

Οδοιπορικό Ζωής

του πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Α. Αντωνίου, Λευκωσία

Κάθε που παίρνω τ' ανηφόρι το στενό που κει στην μεγάλη πρωτεύουσα βγάζει, νιώθω έναν κόμπο να μου κλείνει το λαιμό.

Πώς θα γίνει λοιπόν;

Πώς θα πάω κει πέρα κι ο Πατέρας θα λείπει;

Ίσως διερωτηθεί κάποιος: Μα τόσα χρόνια που πέρασαν, δεν βρήκες λύση; Δεν συνάντησες κάποιον άλλο; Κάποιον που να του μοιάζει λίγο;

Όσο κι αν ψάξει κανείς στις ώρες της μέρας, μα και στις άλλες, τις μελιχρές, τίποτε δεν θα καταφέρει. Την εποχή εκείνη – μιλάς με τέτοιο τρόπο, λες και πέρασαν κιόλας εκατό χρόνια – ένιωθες μια άνεση να μπαίνεις στην Αθήνα. Ήξερες πως ήταν εκεί ο Πατέρας. Και σε περίμενε. Ένιωθες μια άνεση να κυκλοφορήσεις. Οδός Πανεπιστημίου, Σταδίου, Ακαδημίας, Κολωνάκι. Μονή Πετράκη. Στη Μονή Πετράκη τότε ήταν το οικοτροφείο. Το δικό μας. Με την προσωπικότητα, του να δεσπόζει. Ο χώρος του οικοτροφείου γινόταν για μας τότε ένα σύμπαν ολόκληρο. Και σ' αυτό μέσα μια μορφή κυριαρχούσε.

Ο πατήρ Χρυσόστομος δεν βάδιζε. Σου έδινε την εντύπωση ότι πατούσε στ' ακροδάκτυλα. Η ζωή του ήταν μια διαρκής κίνηση. Ίσως ακόμη να νόμιζες ότι πετούσε. Βρισκόταν πιο ψηλά από μας. Μα πάντα κι ένα βήμα πιο μπροστά μας. Ήταν ο άνθρωπος – Αγάπη. Αγαπούσε αληθινά. Παντοτινά. Όλους τους ανθρώπους. Χωρίς διακρίσεις. Επικοινωνούσε με τον καθένα μας στη δική μας συχνότητα. Θυμάμαι τις συναντήσεις εκείνες την ώρα της σχόλης της απογευματινής. Με το καφεδάκι που Εκείνος πάντα μας έφτιαχνε. Ήταν συναντήσεις αξέχαστες. Συναντήσεις που μας έλυναν προβλήματα. Χωρίς ύφος δασκαλίστικο.

Μας άνοιγαν τους ορίζοντές μας. Μας έριχναν φως οι διάφορες πτυχές που μέχρι τότε κανένας μας δεν είχε φανταστεί. Αισθανόμασταν πως ανοίγαμε σιγά – σιγά με τη δική του δύναμη που Εκείνος μας μεταλαμπάδευε, τα πτωχωμένα φτερά μας. Βάζαμε στόχους στη ζωή μας. Παίρναμε αποφάσεις. Νιώθαμε πως μας βεβαίωνε τη δική μας ζωή και προσωπικότητα. Η βεβαίωση τούτη γινόταν όλο και περισσότερο

αυτοεπιβεβαίωση. Η ατμόσφαιρα στην τραπεζαρία ήταν πάντα ευχάριστη. Μιλούσαμε. Αντιμετωπίζαμε προβληματισμούς. Υιοθετούσαμε θέσεις κι απόψεις και γνώμες. Οι βραδινές συζητήσεις στη βεράντα ήταν κάτι το εξαιρετικό. Κανένας δογματισμός. Πλήρης ελευθερία απόντων. Κι οι απόψεις πνευματικές.

Κάποτε πέρασε η φοιτητική ζωή. Πριν περάσει όμως, υπήρξαν κάποιες ιδιαίτερες στιγμές. Στιγμές ανεπανάληπτες. Με φιλοξένησε στην Ι. Μονή Πεντέλης. Με φρόντισε σαν Πατέρας μου που ήταν – είναι γνωστό πως δεν γνώρισα πατέρα – με ιδιαίτερη στοργή και αγάπη. Ήλθε η εποχή που στρατεύθηκα. Πάντα με την ευχή του. Έγινα κληρικός. Πάντα ήταν δίπλα μου. Να με βοηθά. Να μου συμπαραστέκεται. Να με συμβουλεύει. Να με ακούει.

Ήταν ήδη Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης. Επικοινωνήσε μαζί μου. Με προσκάλεσε στην Αθήνα. Δε χρειάστηκε να πάω. Η επαφή ήταν συχνή. Η επικοινωνία γνήσια. Το ενδιαφέρον από μέρους που αδιάπτωτο πάντα. Με βοήθησε να πιστέψω στον άνθρωπο. Μια πίστη χωρίς εκτροπές και παλινδρομήσεις. Με βοήθησε να δω και να βεβαιωθώ, πως πάντα βασιλεύει το καλό. Ίσως να αργεί λίγο. Μα νικά στο τέλος. Μου υπογράμμισε πως μέσα από κάθε Γολγοθα έρχεται πάντα η Ανάσταση.

Ξεκίνησα να σπουδάζω Νομική στη Θεσσαλονίκη. Περνούσα απαραίτητα από το σπίτι του. Ήταν ένα απέριττο διαμέρισμα. Έμενα εγώ στο δωμάτιο του. Στο κρεβάτι του. Εκείνος έμενε στον ... ξύλινο καναπέ .

Προβλήματα είχα αρκετά. Η συμβολή του στη λύση τους ήταν τεράστια. Μου παρουσιάστηκε χολή. Χρειαζόταν εγχείρηση. Μου κανόνισε να μπω στο στρατιωτικό νοσοκομείο. Φρόντιζε για τη σύζυγο μου που φιλοξενείτο στο Οικοτροφείο του Κολωνού. Περνούσε από το Νοσοκομείο. Έδινε φιλοδωρήματα στους νοσοκόμους για να με περιποιούνται. Το Οικοτροφείο του Κολωνού με Κύπριες φοιτήτριες ήταν δικό του δημιούργημα.

Την ίδια εποχή άρχισε να επισκέπτεται και την Κύπρο. Ερχόταν πάντοτε με τα δώρα του. Η κόρη μου – ήταν μικρή τότε – τον ονόμαζε Άγιο Βασίλη. Ήλθε και στην Κατασκήνωση μας. Άφησε κι εκεί τη σφραγίδα του.

Το τι έγινε στην κηδεία του δεν περιγράφεται . Ο κόσμος – κοσμοσυρροή πρωτοφανής – έψαλλε «Χριστός Ανέστη».

Πατέρας Χρυσόστομος (Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης)

Τασούλα Κυριάκου, Λευκωσία

Όταν άρχισα να γράφω για τον πατέρα Χρυσόστομο, τα αισθήματα που ένιωσα

ήταν ανάμικτα. Συγκίνηση μαζί με ευθύνη. Συγκίνηση γιατί προσπαθώντας να γράψω, ήρθαν στο νου μου πιο έντονα γεγονότα και λόγια του πατέρα και ευθύνη, διότι πώς θα μπορούσα μέσα σε τόσο λίγο χρόνο να διαλέξω τα πιο σημαντικά πράγματα; Αφού ολόκληρη η ζωή του ήταν ένα πέρασμα γεμάτο αγάπη και προσφορά.

Ο Ν. Σμύρνης Χρυσόστομος κατά κόσμο Αριστείδης Βούλτσος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1927. Τις εγκύκλιες σπουδές του τελείωσε στην Αθήνα, Και στη συνέχεια φοίτησε στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τον Αύγουστο του 1944 συνελήφθηκε από τα στρατεύματα κατοχής στο μπλόκο του Βύρωνα και οδηγήθηκε στο στρατόπεδο Χαϊδαρίου. Από νεαρή ηλικία ως λαϊκός πήρε ενεργά μέρος στο ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας, ως κατηχητής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής και ως στέλεχος των Ορθοδόξων Χριστιανικών Ενώσεων και κυρίως του Χριστιανικού Ομίλου Φοιτητών του σημερινού ΧΟΦΕ. Μετά το θάνατο του πρωτοπρεσβύτερου π. Αγγέλου Νησιώτη έγινε, πρόεδρος της ΟΧ Ε και του ΧΟΦΕ. Υπηρετώντας τη στρατιωτική του θητεία συμμετέσχε στις επιχειρήσεις του Γράμμου και κατά το έτος 1951 - 1952, συμμετέχει στον πόλεμο της Κορέας. Αντικατέστησε ένα άλλο οικογενειάρχη συνάδελφο του στρατιώτη που επρόκειτο να σταλεί υστέρα από κλήρωση. Δεν φοβήθηκε τον κίνδυνο ενός πιθανού θανάτου. Η αυτοπροσφορά του αυτή δεν ήταν απλώς μια πράξη ηρωϊκή, αλλά πράξη άγια.

Έζησε πολλά χρόνια στην επαρχία σκορπίζοντας γύρω του την αγάπη και μόνο την αγάπη, αγάπη αυθόρμητη και ειλικρινή. Καθημερινά λίγο πριν από την ανατολή του ήλιου ξεκινούσε για μακρινά χωριά που μόνο με τα πόδια μπορούσε να φτάσει κανείς, αφού οι δρόμοι ήταν ανύπαρκτοι την εποχή εκείνη. Η καρδιά του ήταν πλούσια σε αγάπη και κατανόηση και αγκάλιαζε τους πάντες, εχθρούς και φίλους.

Ο Ιερός άμβωνας γνώρισε, το γλαφυρό και φλογερό Ιεροκήρυκα, ο οποίος με τη διδασκαλία του συνάρπαζε τις ψυχές των ακροατών του. Με το κήρυγμά του, που ήταν απόηχος του εσωτερικού του βιώματος, περνούσε προς το λαό του Θεού το μήνυμα της λύτρωσης. Φρόντιζε ώστε να λειτουργούν κατηχητικά Σχολεία σε όλες τις ενορίες της Μητρόπολης Ν. Σμύρνης. Επανδρωμένα με κατάλληλα στελέχη, όπως και κέντρα νεότητας με ανάλογο εξοπλισμό. Σε πολλά εκατομμύρια δραχμών ετησίως ήταν οι δαπάνες της Μητρόπολης για την ανακούφιση των γερόντων, την ενίσχυση των φτωχών και την παροχή υποτροφιών σε άπορους σπουδαστές.

Ακούραστος, έτρεχε παντού να δώσει τη χαρά, την ανακούφιση. Να μοιραστεί τη θλίψη, την κακοτυχία, την ανημποριά. Πόσες φορές δεν βρισκόταν σε σπίτια ανήμπορων και παραμελημένων γερόντων! Ανασηκώνοντας τα ράσα έτταιρνε τη σκούπα και καθάριζε το σπίτι, ενώ παρηγορούσε με λόγια αγάπης, Φεύγοντας χωρίς να τον δει κανένας, ακουμπούσε χρήματα κάτω από το δίσκο που του έφερνε

η γιαγιά τον καφέ. Έτρεχε ασταμάτητα, όπου υπήρχε πρόβλημα και πάντα κάποια λύση έδινε.

Κάποιο απόγευμα είχε ακούσει ότι ένας κάτοικος της ενορίας του έχασε την μοναχοκόρη του. Έμαθε πού μένει. Έτρεξε κοντά στην πονεμένη μάνα και τον απαρηγόρητο πατέρα. Έμεινε μαζί τους όλο το βράδυ. Δεν είπε σε κανένα ποιος ήταν. (Εξάλλου ποτέ δεν έλεγε). Έκλαψε μαζί τους. Τους είπε λόγια παρηγοριάς. Φεύγοντας, ο πατέρας της νεκρής παρακάλεσε τον άγνωστο ιερέα:

“Θέλω μια χάρη από σένα. Εσένα σίγουρα Οα σε ακούσει ο Δεσπότης. Όνειρο μου ήταν την κόρη μου να την παντρέψει ο Δεσπότης. Αφού τώρα είναι νεκρή, θέλω να της κάνει την κηδεία της.”

Φανταστείτε τη συγκίνηση των δύο γονιών, όταν στην εκκλησία αντίκρισαν τον απλό παπό που βρισκόταν όλο το βράδυ μαζί τους στη θέση του Δεσπότη.

Το 1974 τον Οκτώβρη μετά την Τουρκική Εισβολή ο πατέρας Χρυσόστομος δημιούργησε ένα οικοτροφείο για Κυπρίες στον Κολωνό. Και δεν ήταν ένα απλό οικοτροφείο. Ήταν ένα σπίτι για μας στην Αθήνα με έναν πατέρα, έναν προστάτη δίπλα μας. Ερχόταν πάντα με φορτωμένα τα χέρια, μα, κυρίως , αγάπη για όλες μας στην καρδιά. Και μετά όταν στο οικοτροφείο είχαν εγκατασταθεί η φοιτητές πόσες φορές ξυπνώντας δε βρήκαν το πρόγευμα τους έτοιμο. Και ύστερα οι επισκέψεις στα Νοσοκομεία. Είχε γίνει γνωστός σε όλα τα νοσοκομεία των Αθηνών, σε πολλούς γιατρούς της Αθήνας και του εξωτερικού. Σε δεκάδες ανέρχονταν οι ασθενείς που όχι μόνο βοηθούσε οικονομικά να θεραπευτούν στο εξωτερικό αλλά και τους συνόδευε προσωπικά στην Αγγλία, ακόμα και στην Αμερική και τους συμπαραστεκόταν ηθικά. Είχε ιδιαίτερα χαρίσματα να πλησιάζει τη νεότητα και να αιχμαλωτίζει κυριολεκτικά, με το διεισδυτικό του βλέμμα και την πειθώ του λόγου του. Πάντα έλεγε “οι νέοι είναι η δύναμη και η αδυναμία μου”.

Ένα χαρακτηριστικό περιστατικό είναι και το πιο κάτω. Ένας νέος βρισκόταν έξω από το εξομολογητήριο. Φαινόταν ανήσυχος. Κάτι τον απασχολούσε.

Βγήκε ο πατέρας έξω. Τον είδε πως ήταν ανήσυχος.

- Τί τρέχει; τον ρώτησε
- Να ξέρετε, (κόμπιασε ο νέος) θέλω να σας ζητήσω κάτι.
- Λέγε μου, τί έχεις πάθει και δεν μπορείς να μιλήσεις; Τον ρώτησε. Ή μάλλον μη μου πεις. Θέλεις να πας σε πάρτυ, ε;
- Ναι, ξέρετε, γίνεται ένα πάρτυ και θα πάνε όλοι οι φίλοι μου.
- Δεν θα πας, απαντά ο πατέρας.

Και πριν προλάβει ο νέος να πει οτιδήποτε, συνεχίζει.

- Θα κάνουμε εμείς πάρτυ εδώ. Θα καλέσεις όλους αυτούς που θα πήγαιναν στο πάρτυ που θέλεις να πας.
- Μα δεν γίνεται! Απάντησε το παιδί. Πολλοί από αυτούς είναι αναρχικοί, μακρομάλληδες, μαύροι.
- Θα τους φέρεις όλους! Απάντησε ήρεμα, αλλά σταθερά ο γέροντας.

Πραγματικά το πάρτυ έγινε. Μαζεύτηκαν μακρομάλληδες με σχισμένα τζιν, με σκουλαρίκια. Στο πάρτυ αυτό πήγε και ο πατέρας. Φορτωμένος γλυκά και αλμυρά. Έδωσε ένα διαφορετικό τόνο στη συγκέντρωση. Διασκέδασαν όλοι. Τραγούδησαν, έφαγαν, κουβέντιασαν με τον γέροντα. Η συγκέντρωση κράτησε ως αργά. Έφυγαν όλοι ευχαριστημένοι. Συχνά επισκεπτόταν τα Εξάρχεια, την περιοχή που μαζεύονται οι ναρκομανείς και συζητούσε μαζί τους. Και φυσικά θα κέρδισε πολλούς με το γλυκύτατο ύφος του και το απίθανο χιούμορ του.

Ποιός μπορεί να ξεχάσει τις ώρες της εξομολόγησης; Πλησίαζες κοντά του άφοβος και μπορούσες να του μιλήσεις, για οποιοδήποτε πρόβλημά σου. Και εκείνος έσκυβε μέσα σου και καταλάβαινε πολύ περισσότερα από ότι τα χείλη μπορούσαν να εκφράσουν. Πόσες φορές δεν έκλαψε μαζί μας, δεν έκανε το πρόβλημά μας πρόβλημά του! Τη λύπη μας λύπη του, λες και προσπαθούσε να πάρει επάνω του τις αμαρτίες μας, για να ξαλαφρώσει από το βάρος τους. Όσο για τις ανεπανάληπτες εκδρομές που μόνος του με τόση φροντίδα και τόσα τρεχάματα διοργάνωνε, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό; Με τα έξυπνα ανέκδοτά του, το αστείρευτο χιούμορ του τις συζητήσεις του μαζί μας, τα τραγούδια, έκανε το ταξίδι μας κάτι παραπάνω από ευχάριστο. Κάθε τόσο μοίραζε τυρόπιττες και γλυκά.

Πολλές φορές μοίραζε και χρήματα. Κατεβαίνοντας από το λεωφορείο μας περίμενε κάτω να μας δώσει χρήματα.

- Άντε, πάρτε τα για ένα καφέ!

Ο Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος έφυγε για την αιωνιότητα στις 17 Σεπτεμβρίου 1986 στο Λονδίνο από καρδιακό επεισόδιο. Συνόδευε ασθενείς. Θα πήγαινε και ο ίδιος για εξετάσεις. Η καρδιά του δεν άντεξε όμως. Όσα χρόνια και να περάσουν τα μάτια θα βουρκώνουν στην ανάμνηση εκείνου που υπήρξε για μας πατέρας. Εκείνου που έφυγε ήσυχα με το χαμόγελο στα χείλη από τούτο τον κόσμο, για να πάει να συναντήσει Εκείνον που σ' όλη του τη ζωή πιστά και ταπεινά υπηρέτησε. Κάποιο πνευματικό του παιδί έχει γράψει: Στην περίπτωση του πατέρα η λέξη Δεσπότης δεν έβγαινε από το ρήμα "δεσπόζω", αλλά από τη φράση "δες πώς ζω".

Σ' ευχαριστώ, καλέ μου πατέρα, που σε γνώρισα και σ'έχω μέσα στην καρδιά μου, για να μπορέσω να προσπαθώ κάθε μέρα να σταθώ.

Η ΦΩΝΗ ΕΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

(Μήνυμα προς τους νέους, Χριστούγεννα 1985)

Παιδιά μου,

ΚΙ ΕΞΕΙΣ κι εγώ σήμερα στεκόμαστε μπροστά στο πιο μεγάλο, το πιο συγκλονιστικό γεγονός της ανθρώπινης ιστορίας: Την παρουσία του Θεού πάνω στο μικρό μας πλανήτη, περιβλημένου την ανθρώπινη σάρκα μας. Ο Θεός γίνεται άνθρωπος για να κάνει τον άνθρωπο θεό. Ο Θεός μπαίνει στα μονοπάτια της ιστορίας για να αλλάξει την ανθρώπινη μοίρα. ' Ο Θεός έρχεται ανάμεσα μας για να μας προσφέρει την ειρήνη, να μας πλουτίσει με την αγάπη, να μας ευαγγελιστεί τη δικαιοσύνη.

ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΟ ν' ακούτε μερικοί επιφυλακτικά τη μαρτυρία μου. Κατανοώ, όσο μου είναι δυνατό, μιά τέτοια στάση. Κι αυτό γιατί γνωρίζω, ότι οί λέξεις έχασαν τη σημασία τους κάτω από μιά απίστευτη φθορά ή μιά μεθοδική καπηλεία πού έχουν υποστεί στίς μέρες μας.

Ασφαλώς γι' αυτό τό πράγμα κι εμείς οί εκκλησιαστικοί δέν είμαστε αμέτοχοι ευθυνών. ' Ωστόσο, ή σημασία της ενανθρώπησης τού Λόγου είναι αδύνατο ν' αγνοηθεί. Τό Ευαγγέλιο ' Ιησού Χριστού, σφραγισμένο μέ τό αίμα της σταυρικής Του θυσίας, εξακολουθεί να παραμένει για όλους μας ή μεγαλύτερη πρόκληση καί ή μοναδική ελπίδα. Οί χριστουγεννιάτικες καμπάνες δέν σίγησαν. Συνεχίζουν, εδώ καί δυό χιλιάδες χρόνια, να χτυπούν γλυκά κι ελπιδοφόρα...

ΩΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ τής Εκκλησίας, κήρυκας του Ευαγγελίου τής χαράς καί της αγάπης τού Θεού για τούς ανθρώπους, επικοινωνώ σήμερα - μεγάλη μέρα τής χριστιανοσύνης - μαζί σας, για να σας εμπιστευθώ τη χριστουγεννιάτικη ελπίδα καί να σας απευθύνω λόγο πατρικό. Πιστέψτε με, παιδιά μου, είναι λόγος πού βγαίνει μέσ' από την καρδιά. ' Εκεί βαθιά τόν έθρεψε ή αγάπη καί τόν ξενύχτησε ή αγωνία...

Παιδιά μου,

ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΟΤΟΠΙΑ σήμερα να αναφέρεται κάποιος στην κρίση τής εποχής καί να επισημαίνει τά αδιέξοδα πού δημιούργησε ό πολιτισμός μας. ' Εντούτοις ή κρίση αυτή δέν παύει να είναι μιά οδυνηρή πραγματικότητα πού, κι άν θά τό θέλαμε, είναι αδύνατο να την αγνοήσουμε.

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ενός όλεθριου παγκοσμίου πολέμου πλανιέται συνεχώς πάνω από τά κεφάλια μας. Οί τοπικές πολεμικές εστίες, αναμμένες σχεδόν μόνιμα σε διάφορα

σημεία τού πλανήτη μας, κάνουν νά χύνεται καθημερινά άφθονο ανθρώπινο αίμα καί απειλούν νά προκαλέσουν μιά γενικότερη ανάφλεξη.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΚΟΙ εξοπλισμοί χρόνο μέ χρόνο αυξάνουν, απορροφώντας τεράστια ποσά, καί οί θεατρικές συναντήσεις κορυφής καί οί ατέλειωτες συνδιασκέψεις γιά τόν αφοπλισμό καί τήν ύφεση εκείνο πού πετυχαίνουν είναι ό εντυπωσιασμός τής διεθνούς κοινής γνώμης. “Ίσως καί γιά τό σκοπό αυτό καί μόνο νά γίνονται...

ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ειρηνιστικά κινήματα, καπελωμένα συνήθως άπό τήν κομματική προπαγάνδα, μας τρέφουν μέ τό σανό μιας πληθωρικής είρηνολογίας, ενώ στήν πραγματικότητα προωθούν δικούς τους ιδιοτελείς στόχους, εκμεταλλευόμενα τα οράματα σας καί τό νεανικό σας δυναμισμό.

Η ΠΕΙΝΑ θερίζει καθημερινά χιλιάδες συνανθρώπων μας, κυρίως παιδιά, ενώ οί προηγμένες – καί στίς περισσότερες περιπτώσεις «χριστιανικές» – κοινωνίες παραδέρνονται ανάμεσα στίς συμπληγάδες τής καλοπέρασης καί τής κατανάλωσης. Αποτέλεσμα οί διάφορες «κρίσεις», οικονομικές, ενεργειακές καί άλλες, ή μόλυνση τού περιβάλλοντος, ό κίνδυνος εξάντλησης τών πρώτων υλών...

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ό,τι πιό πολύτιμο γιά τήν ανθρώπινη ύπαρξη, στραγγαλίζεται βάνουσα καί σήμερα κάτω άπό τυραννικά καθεστώτα ή φαλκιδεύεται μέσα άπό μηχανισμούς, πού τήν ανακάλυψη τους αρχικά είχαμε πανηγυρίσει. Μετά άπό είκοσι ολόκληρους αιώνες χριστιανικής μαρτυρίας γιά τήν ισότητα καί τήν άδερφοσύνη όλων τών ανθρώπων, ή ανισότητα καί οί φυλετικές διακρίσεις εξακολουθούν νά υπάρχουν καί νά ατιμάζουν τήν ανθρώπινη προσωπικότητα.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ένα τρόπο ζωής «απελευθερωμένο – όπως θέλουμε αυτάρεσκα νά λέμε – άπό θρησκευτικές προκαταλήψεις καί μεταφυσικές αναστολές», οδηγηθήκαμε σέ κοινωνικά σχήματα πού τά διέπει ό αμοραλισμός, ή κερδοσκοπία, ή εκμετάλλευση. Φυσικά επακόλουθα ή κοινωνική αδικία καί ανισότητα, πού δυναμιτίζουν τήν ενότητα τής ανθρώπινης κοινότητας μέ τίς ατέλειωτες ταξικές συγκρούσεις. Ακόμη ή φοβερή κρίση ανεργίας, πού πλήττει Ιδιαίτερα σας τούς νέους.

ΣΕ ΜΙΑ τόσο δύσκολη εποχή, όπως ή δική μας, ήταν φυσικό νά γεννηθούν οί πιό απίθανες ιδεολογίες καί νά παρουσιαστούν διάφοροι σωτήρες έπαγγελλλόμενοι πράματα καί θάματα. Αποτέλεσμα ό ιδεολογικός κορεσμός, ή πρωτοφανής σύγχυση, ή αηδία... Παρενέργειες, ό μηδενισμός καί ή άρνηση, ή αναρχία καί ή τρομοκρατία, τό θεοποιημένο σέξ, ή κόλαση τών ναρκωτικών...

ΟΥΤΕ Η ώρα ούτε ο τόπος εδώ είναι ο κατάλληλος γιά νά καταλογίσουμε ευθύνες στους υπαίτιους της κρίσης. ‘ Ωστόσο, δέν διστάζω νά ομολογήσω πώς τό πρώτο

μερίδιο ευθύνης δέν πέφτει στους δικούς σας ώμους. Βαραίνει εμάς τούς μεγαλύτερους, καί κάποτε θά πρέπει νά βρούμε τό θάρρος νά τό ομολογήσουμε όλοι ταπεινά.

ΣΗΜΕΡΑ, ΛΟΙΠΟΝ, πού επικοινωνώ μαζί σας, θά ήθελα νά απευθύνω δυό λόγια αγάπης σέ σας κυρίως, τά νέα παιδιά τής πατρίδας μας, πού είστε τό καμάρι καί ή ελπίδα μας.

ΕΝΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ τής ‘ Εκκλησίας μιλώντας στ αδέρφια του δέν μπορεί παρά νά καταθέσει τή μαρτυρία τής πίστης καί νά προσφέρει τή χαρά τής ελπίδας. Μόνο ό Χριστός, παιδιά μου, λυτρώνει τόν άνθρωπο καί καταξιώνει τήν ανθρώπινη ιστορία. Ένας πολιτισμός πού Τόν αρνείται, αυτοκαταδικάζεται σέ αδιέξοδο καί καταστροφή. Είναι ακριβώς ή οδυνηρή εμπειρία, πού μας παρέχει ό σύγχρονος πολιτισμός. Ή υπέρβαση τής κρίσης καί ό εξορκισμός τής καταστροφής περνά απαραίτητα από τό μονοπάτι τού Χριστού. Ο 21ος αιώνας ή θά είναι θρησκευτικός ή δέν θά υπάρξει, γιά νά θυμηθούμε τόν Αντρέ Μαλρώ...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΣ λαός μέ μιά μακρόχρονη ιστορία καί μιά πλούσια παράδοση ζυμωμένη μέ τά πιό θαυμαστά υλικά: τήν αξεπέραστη ελληνική σκέψη καί τήν ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Σέ σας τούς νέους πέπτει ό κλήρος νά διαφυλάξετε αγέραστη κι απαραχάρακτη τήν ιστορική μνήμη αυτού τού τόπου καί νά κρατήσετε δημιουργικά τό θησαυρό τής παράδοσης.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ή παράδοση παράγοντας ανασταλτικός γιά τήν πρόοδο, όπως οί διάφοροι Γραικύλοι, κήρυκες ενός ξενόφερτου καί κούφιου προοδευτισμού, διαδίδουν. Είναι ή ιστορική αυτοσυνειδησία καί ή πολιτιστική ταυτότητα ενός έθνους. Καί έθνη που χάνουν τήν ιστορική τους μνήμη καί αποκόπτονται από τίς πνευματικές τους ρίζες είναι καταδικασμένα σέ αφανισμό. ‘ Αληθινή πρόοδος δέν είναι δυνατόν νά υπάρξει χωρίς τή γνώση τής ιστορίας καί τήν εμπειρία τής παράδοσης. Χωρίς τό χθες, τό σήμερα δέν οικοδομείται καί τό αύριο δέν έρχεται...

ΖΩΝΤΑΣ ΚΙ ΕΓΩ, όπως καί εσείς , σ’ αυτό τόν τόπο, είναι φυσικό νά παρακολουθώ προσεκτικά όσα συμβαίνουν γύρω μας. ‘ Ιδιαίτερα στό δικό σας χώρο, τής νεολαίας. Καί τό κάνω όχι από άπλή περιέργεια αλλά από πολλή αγάπη καί ακόμη – άς μή σάς τό κρύψω – από ιδιοσυγκρασία. “Αν καί τά χρόνια μου πέρασαν, αισθάνομαι ακόμη σάν νέος καί θέλω νά βρίσκομαι πολύ κοντά σας.

ΤΟΛΜΩ, ΛΟΙΠΟΝ, σήμερα πού επικοινωνώ μαζί σας, ν’ αρθρώσω κι εγώ λόγο γιά όσα παρατηρώ. Ένα λόγο ειλικρίνειας, πού τόν υπαγορεύει αποκλειστικά καί μόνο ή αγάπη καί ή αγωνία γιά τό μέλλον.

ΣΑΣ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΣΑΜΕ μιά παλιά μας αρρώστια. Θά τήν ονόμαζα εθνική αδυναμία.

Είναι ή διαίρεση καί τό πνεύμα τού διχασμού. Παιδιά μου, έξορκίστε από τίς ψυχές σας, από κάθε πτυχή τής ζωής τού τόπου μας, αυτό τό σαράκι. Διδαχθείτε από τά δικά μας λάθη, τό πρόσφατο καί τό απώτερο παρελθόν. Είναι αφάνταστα περισσότερα εκείνα πού μάς ενώνουν, παρά αυτά πού μάς διαιρούν. Τούς μεγάλους κινδύνους πού άπειλούν τήν εθνική μας υπόσταση μόνο ενωμένοι θά μπορέσουμε νά τούς αντιμετωπίσουμε. ' Η προκοπή καί τό καλό τού τόπου μας προϋποθέτει ενότητα καί πνεύμα άδερφοσύνης. Σεις οί νέοι, γίνετε οί κήρυκες καί οί ένσαρκωτές τής ενότητας, παραμερίζοντας καθετί πού σας διαιρεί.

ΑΣΦΑΛΩΣ ΠΡΟΟΔΟΣ χωρίς κριτική δέν είναι δυνατόν νά υπάρξει.' Αλλά καί κριτική, τυφλή καί παθιασμένη, πού ισοπεδώνει τά πάντα, χωρίς νά προσφέρει κάτι τό θετικό, είναι επικίνδυνη. "Όχι, λοιπόν, κριτική γιά τήν κριτική. Υιοθετήστε στάση υπεύθυνη καί διοχετεύσατε τή νεανική σας όρμή σέ προσπάθειες δημιουργικές.

ΕΙΝΑΙ ΣΙΓΟΥΡΟ πώς δέν σας ετοιμάσαμε μιά ιδανική κοινωνία. Καλείστε νά ζήσετε μέσα σέ σχήματα καί συνθήκες, πού πρέπει νά βελτιωθούν ή ακόμη καί νά αλλάξουν ριζικά. Πώς θά γίνει κάτι τέτοιο; Τολμώ νά τό πώ, κι άς μήν ακούεται ό λόγος μου ευχάριστα: "Όχι μέ βίαιες συγκρούσεις καί εξαλλοσύνες αλλά μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες, τό διάλογο, τή γόνιμη ιδεολογική ζύμωση. "Όχι καταστρέφοντας ό,τι βρεθεί μπροστά σας, αλλά οικοδομώντας υπεύθυνα καί υπομονετικά τό καλύτερο καί τό καινούργιο, πού θά αντικαταστήσει τό χειρότερο καί τό ξεπερασμένο.

Η ΑΓΑΠΗ μάς οπλίζει μέ τόλμη. Γι' αυτό κι εγώ τολμώ ν απευθυνθώ σήμερα καί σέ σας, τά παιδιά τών «Εξαρχείων». Τό περιθώριο, παιδιά μου, δέν είναι λύση. Είναι αύτοκαταδίκη. Ή αναρχία δέν είναι έκφραση ούτε καί διαμαρτυρία, αλλά σκοτεινός λαβύρινθος πού οδηγεί στην άβυσσο τής καταστροφής. Ξυπνήστε, λοιπόν, από τό λήθαργο, στον όποιο περιπέσατε. Βγείτε από οποιοδήποτε γκέτο στό φως. Σκεφθείτε ώριμα καί ένεργήστε ψύχραιμα και συνετά. ' Ο τόπος αυτός είναι καί δικός σας. Μή λησμονείτε πώς γιά τήν όποια τύχη του έχετε καί σεις ευθύνη. Ή ιστορία πρέπει νά πάει μπροστά!

Παιδιά μου,

ΑΠΟ ΤΑ βάθη τής καρδιάς μου σας εύχομαι ό Χριστός μας, πού τή γέννηση Του γιορτάζουμε σήμερα, νά σας φωτίζει καί νά καθοδηγεί τήν πορεία σας στό καλό καί στήν προκοπή.

Ο Επίσκοπος σας

Ο Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Στην κηδεία του Νέας Σμύρνης Χρυσόστομου το Σεπτέμβριο του 1986 ο τότε δήμαρχος της πόλης Χαράλαμπος Μπεχλιβανίδης, αποχαιρετώντας

τον Ιεράρχη, ανάμεσα σε άλλα είχε τονίσει:

Ήταν φτιαγμένος από την ζύμη των ανθρώπων του Λαού μας, που την καρδιά τους την φλογίζει η δύναμη και η θέληση για δημιουργία και προκοπή.

Ακούραστος έτρεχε παντού να δώσει τη χαρά, την ανακούφιση. Να μοιραστεί τη δυστυχία και τον πόνο. Να μοιραστεί την θλίψη, την κακοτυχία, την ανημποριά. Να μοιραστεί αν τούτο ήταν μπορετό, και την αρρώστεια ακόμα, φτάνει να ανακουφίσει. Έτρεχε ασταμάτητα όπου υπήρχε πρόβλημα και πάντα κάποια λύση έδινε. Αγαπούσε τον άνθρωπο, γιατί ήταν κι αυτός άνθρωπος.

Στην όμορφη ψυχή του έκρυβε μόνο αγάπη, ακόμα και γι' αυτούς που τον πλήγωναν. Όταν, γεμάτοι εμείς από τις ανθρώπινες αδυναμίες τον ρωτούσαμε, πώς είναι δυνατόν στην ανθρώπινη κακία να μένει αδιάφορος και να άπαντα μ' αγάπη, εκείνος μ' ένα χαμόγελο γεμάτο καλοσύνη απαντούσε: «Αυτός που εγώ τη ζωή μου του αφιέρωσα, παρακάλεσε απ' το σταυρό του μαρτυρίου του τον Πατέρα και Θεό Του να συγχωρήσει τούς διώκτες Του. Εγώ γιατί όχι;».

Πιστός στην πίστη του, έβλεπε με το ίδιο ενδιαφέρον, με το ίδιο μάτι, χωρίς καμιά διάκριση φύλου ή χρώματος ή κοινωνικής διαφοράς όλους τούς ανθρώπους. Παρήγορος στους δυστυχείς και καυστικός στους Φαρισαίους. Δίκαιος, ευθύς και ανιδιοτελής, κέρδιζε τούς ανθρώπους. Είχε πάντα ένα καλό λόγο σε όποιον είχε ανάγκη και μια σοφή συμβουλή. Σου έδειχνε μ' ένα χωρατό ή ένα στίχο, τον δρόμο της αρετής και σκόρπαγε το γέλιο και τη χαρά γύρω του. Είχε πάντα ένα δικό του μοναδικό τρόπο να πλησιάζει τούς ανθρώπους και να τούς κερδίζει.

Θυμάμαι όταν για πρώτη φορά το 1975 ορκίστηκα Δήμαρχος, γεμάτος φόβο από την βαρεία συναίσθηση της ευθύνης, μου είπε με καλοσύνη δίνοντας μου δύναμη και κουράγιο: «Είναι αστείο να φοβάσαι εσύ την ευθύνη. « Η ζωή σ' άτσάλωσε και σε λίγο θα γελάς με το φόβο σου». Στις ευχές του στην ορκωμοσία χαριτολογώντας μου είπε: «Χαραλάμπη, σου εύχομαι πάντα να λάμπεις», κι ένοιωσα δυνατός. Ένοιωσα πράγματι πώς ήμουν χαρούμενος γιατί είχα κερδίσει ένα πραγματικό φίλο.

Σοβαρός με σύνεση, μου έλεγε πάντα ότι, στις προσπάθειες για τις αξέχαστες πατρίδες δεν είναι το κυρίαρχο εμείς πού έχουμε καταβολές να προσπαθούμε μόνο. Το σημαντικό θα είναι οι δικές μας λαχτάρες, ή δικιά μας φλόγα ν' ανάψει τις καρδιές των γηγενών. Το πρόβλημα μας, πρόβλημα βεβαίως εθνικό, πρέπει να γίνει πρόβλημα όλων. Πόσο δίκιο είχε και με πόση λαχτάρα δούλευε γι' αυτό.

Είδε από την αρχή σωστά το πρόβλημα και δούλευε άοκνα, σεμνά, ασταμάτητα προς την κατεύθυνση αυτή. Ο Χρυσόστομος, ο Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης, ο

φλογερός πατριώτης, ο οραματιστής, ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ με κεφαλαία, κατέκτησε μέσα σε λίγο, με τις αρετές και τη δράση του τις καρδιές όλων. Έγινε ο Ποιμενάρχης του λαού τής Νέας Σμύρνης.

Έκανε μέσα σε λίγα χρόνια αυτό πού ήταν δύσκολο να γίνει μισό αιώνα.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Ν. Σμύρνης Χρυσόστομε,
Η Ρωμιοσύνη έκλαψε και κλαίει ακόμα το χαμό του άξιου ‘ Ιεράρχη,’ Εθνάρχη Μητροπολίτη Σμύρνης. Η Ν. Σμύρνη αλλά και οι νοσταλγοί των αξέχαστων πατρίδων κλαίνε για το δικό σου πρόωρο χαμό.

Σύντομο βιογραφικό του Μακαριστού Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης

Ο αοίδιμος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κυρός Χρυσόστομος (κατά κόσμον Αριστείδης Βούλτσος), μικρασιατικής καταγωγής, γεννήθηκε το 1927 στην Αθήνα. Μετά την ολοκλήρωση των εγκύκλιων και γυμνασιακών μαθημάτων σπούδασε στη Θεολογική Σχολή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1945 – 1949). Αφού ολοκλήρωσε την τριετή στρατιωτική του θητεία, κατά την οποία πήρε μέρος στις επιχειρήσεις του Γράμμου, συμμετείχε εθελοντικά στο εκστρατευτικό σώμα στην Κορέα (1951 – 1952), παίρνοντας οικειοθελώς την θέση άλλου έγγαμου συστρατιώτη του.

Στις 6 Δεκεμβρίου 1952 χειροτονήθηκε Διάκονος. Από το 1952 ως το 1954 χρημάτισε Διευθυντής στην Παιδούπολη του Αγίου Ανδρέα στο Ζούμπερι, την οποία και αναδιοργάνωσε. Έλαβε τον δεύτερο βαθμό της ιεροσύνης στις 10 Απριλίου 1955. Υπηρέτησε ως Ιεροκήρυκας στην Ιερά Μητρόπολη ΄ρτης (1955 – 1960), στην Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων (1961), στην Ιερά Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας (1961 – 1962) και στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών (1962-1970). Διετέλεσε Διευθυντής του Θεολογικού Οικοτροφείου της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος (1965 – 1968), ανασυγκροτώντας και προσαρμόζοντας το εκκλησιαστικό αυτό ίδρυμα στις απαιτήσεις της εποχής.

Στις 22 Ιουνίου 1970 εξελέγη βοηθός Επίσκοπος του τότε Μητροπολίτη Ιωαννίνων, μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Αθηνών κυρού Σεραφείμ Τίκα (†1998) υπό τον τίτλο της πάλαι ποτέ διαλαμπάσης επισκοπής Δωδώνης και η χειροτονία του έγινε στον Καθεδρικό Ναό Αθηνών. Το 1974 εξελέγη πρώτος Μητροπολίτης της αρτισύστατης Μητρόπολης Νέας Σμύρνης και η ενθρόνισή του έγινε στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Φωτεινής στις 15 Ιουνίου 1974.

Κατά το διάστημα της 12ετους και πλέον ποιμαντορίας του ο αείμνηστος Μητροπολίτης Χρυσόστομος ίδρυσε πλήθος κοινωφελών εκκλησιαστικών ιδρυμάτων, ευνόησε την ανάπτυξη της καλλιτεχνικής κίνησης ανάμεσα στους

νέους, οργάνωσε υποδειγματικά κατηχητικά σχολεία και στελέχωσε την Ιερά Μητρόπολή του με πλήθος μορφωμένων κληρικών. Συμμετείχε ως εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος σε διάφορες εκκλησιαστικές αποστολές και υπήρξε Πρόεδρος των Ορθόδοξων Χριστιανικών Ενώσεων διαδεχόμενος στη θέση αυτή τον πνευματικό του πατέρα π. Άγγελο Νησιώτη.

Κοιμήθηκε στο Λονδίνο στις 17 Σεπτεμβρίου 1986 σε ηλικία 59 ετών κατά τη διάρκεια εγχείρησης στην καρδιά. Η εξόδιος ακολουθία του τελέστηκε στον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγ. Φωτεινής Νέας Σμύρνης τη Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου μέσα σε εκδηλώσεις βαθύτατου πένθους κλήρου και λαού.

Άνθρωπος γλυκός και προσηνής με χαρακτηριστική απλότητα, ο μακαριστός Μητροπολίτης Χρυσόστομος είχε το χάρισμα να ενθουσιάζει και να αιχμαλωτίζει με την αφιλοχρηματία του, την πατρική του αγάπη και ευαισθησία.

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλγαρου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλγαρου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Νικόλαος
ΑΒΓ

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Αρχείο Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Βούλτσου

Λεζάντες φωτογραφιών

1. Ο πατέρας του Θωμάς Βούλτσος με τον μέγαλομαρτυρα Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομο Καλαφάτη
2. Ο μακαριστός όταν ήταν φοιτητής
3. Το 1949 υπηρετώντας της στρατιωτική θητεία του
4. Ο Χρυσόστομος τρίτος από δεξιά , όταν ήταν Αρχιμανδρίτης, στην εορτή της Αγίας Τριάδας στο Βύρωνα, όπου ήταν το πατρικό του σπίτι
5. Ο Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος, 1955
6. Ο ιεροκήρυκας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών Χρυσόστομος (Βούλτσος) χειροτονείται Επίσκοπος της πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Επισκοπής Δωδώνης και τοποθετείται βοηθός του τότε Μητροπολίτη Ιωαννίνων και μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Αθηνών Σεραφείμ, Ιούνιος 1970.
7. Μετά την εις Επίσκοπο χειροτονία του το 1970 μετέβη στη Μονή Πεντέλης, τη

Μονή της μετανοίας του

8. Ο πόνος και η δυστυχία των Ελλήνων της Κύπρου , μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974, πλήγωσαν βαθιά την καρδιά του Νέας Σμύρνης Χρυσόστομου. Ήρθε συμπαράστατης και αρωγός ιδρύοντας οικοτροφείο για Κύπριες φοιτήτριες , που οι οικογένειες τους είχαν εκτοπιστεί από τις πατρογονικές εστίες, χορηγούσε υποτροφίες και επισκεπτόταν συχνά το μαρτυρικό νησί . Στη φωτογραφία ο Χρυσόστομος με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ΄, πρώτο πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

9. Ο Χρυσόστομος (δεξιά) τότε Επίσκοπος Δωδώνης στην ανακομιδή των λειψάνων του νεομάρτυρος Αγίου Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων. Στο μέσον ο μακαριστός Πατριάρχης Αλεξανδρείας Νικόλαος και αριστερά ο μακαριστός Αθηνών Σεραφείμ, τότε Μητροπολίτης Ιωαννίνων, Ιωάννινα 1971.

10. Λίγο πριν ενθρονιστεί ως ο πρώτος Μητροπολίτης της νεοσύστατης τότε Μητρόπολης Νέας Σμύρνης μπροστά από τον αδριάντα του τελευταίου Μητροπολίτη Σμύρνης, ιερομάρτυρα Χρυσόστομου, Ιούνιος 1974

11. Πρώτη Θεία Λειτουργία ως Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης στην Αγία Φωτεινή, Ιούνιος 1974

12. Πορτραίτο του Μητροπολίτη Χρυσόστομου Βούλτσου

13. Στον αύλειο χώρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου προσφωνώντας τον αοίδιμο Οικουμενικό Πατριάρχη Δημήτριο

12. Ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος στην αγαπημένη του Σμύρνη, τον Απρίλιο του 1986

Πηγή:amen.gr